

UNIwersytet Jagielloński
w Krakowie

VI KONFERENCJA ARS DOCENDI "DYDAKTYKA AKADEMICKA W ŚWIECIE WARTOŚCI"

17 - 18 WRZEŚNIA 2026, KRAKÓW

Książka streszczeń

ODD
ars
docendi UJ

Redakcja: Iwona Maciejowska, Katarzyna Smoter
Projekt okładki: Katarzyna Smoter
Skład: Katarzyna Smoter
Wydawca: Uniwersytet Jagielloński, Biblioteka Jagiellońska
Licencja: CC BY-NC-ND 4.0
ISBN: 978-83-67127-92-9

Streszczenia zostały poddane ocenie Komitetu Naukowego Konferencji. Za treść streszczeń, poprawność przedstawionych informacji oraz zgodność z zasadami etyki publikacyjnej pełną odpowiedzialność ponoszą ich autorzy. Odpowiedzialność ta obejmuje również treści przygotowane z wykorzystaniem narzędzi sztucznej inteligencji.

Kraków 2026

1. **Między standardem a praktyką. Przygotowanie pedagogiczne do wykonywania zawodu nauczyciela psychologa w świetle współczesnych wyzwań szkoły** - Alicja Adamiec-Zgraja, Agata Krasucka
2. **Pomiędzy rynkiem a tradycją. „Nieporęczny dydaktyk” i niepraktyczne zajęcia o wartościach w przestrzeni akademickiej** - Magdalena Archacka
3. **Jakość kształcenia jako problem wartości: między kontrolą a zaufaniem w uniwersytecie** - Paulina Białka
4. **Mistrz w akademii? Między etosem a przemocą w relacjach naukowych dydaktycznych** - Aneta Bołdyrew
5. **Ciemny wykład** — Andrzej Borkowski, Marta Markiewicz
6. **Festiwal Uczenia (się) jako przestrzeń refleksji nad dydaktyką akademicką** — Magdalena Chudak
7. **„To czyja w końcu jest ta magisterka?” Prawne granice wykorzystania sztucznej inteligencji przy pisaniu, obronie oraz ocenie pracy dyplomowej z perspektywy studenta i jego promotora** — Paweł Czarnecki
8. **Dyspozycje aksjologiczne nauczyciela w kontekście przemian technologicznych – perspektywa studentów** - Małgorzata Czapla
9. **Rewelacje i deformacje. Jak sztuczna inteligencja zmienia dydaktykę akademicką (i co na to poradzić)** - Jakub Czernik
10. **Wykorzystanie metody jigsaw w dydaktyce przedmiotu „Substancje lecznicze w kosmetologii” na kierunku Kosmetologia UJ CM** — Anna Czopek, Agnieszka Zagórska
11. **Magiczna Historia Myśli i Praktyk Pedagogicznych, czyli czar gamifikacji – dobre praktyki** - Daniel Czyżewski
12. **Microteaching jako narzędzie kształcenia młodej kadry akademickiej: doświadczenia kursu „Dydaktyka Szkoły Wyższej” dla doktorantów Politechniki Wrocławskiej** — Nataliia Demeshkant, Katarzyna Zahorodna
13. **Jak możemy uczynić niewidzialne widzialnym? Zaproszenie do refleksyjnej eksploracji modelu IDG w ramach międzynarodowej koalicji akademickiej** — Ewa Duda-Maciejewska
14. **Narzędzia budowania długoterminowej refleksyjności, czujności i uważności uczestników mentoringu akademickiego** — Sebastian Dusza
15. **Koniec epoki produkcji tekstu? Nowoczesny obieg pracy jako wyzwanie w dydaktyce translatorycznej** — Magdalena Duś
16. **Budowanie odporności społecznej poprzez kulturę studiowania: codzienne praktyki dydaktyczne i pozadydaktyczne** - Agnieszka Dziedziczak-Foltyn
17. **Projekty DOMINOS i DOMINOS 2 – skuteczne wsparcie studentów i nauczycieli akademickich w dobie egzaminów OSCE** — Monika Franczak – Rogowska, Joanna Kolmas, Łukasz Szeleszczuk
18. **„Uważność i indywidualizacja w nowoczesnym nauczaniu języków obcych”** — Izabella Frąckowiak-Bochenek
19. **Kiedy student ziewa: o procesach uwagi i lęku społecznym u nauczycieli i wykładowców akademickich** — Katarzyna Fundament, Krzysztof T. Piotrowski
20. **Dobry feedback, czyli jaki? O budowaniu kultury informacji zwrotnej w dydaktyce** — Kamila Gandecka, Anna Chyła
21. **Projektowanie ewaluacji formatywnej na platformie Moodle w rozwijaniu akademickiej kompetencji dyskursywnej** — Joanna Górecka
22. **Dwa plemiona i język ABCDE: poszukiwanie wspólnego kodu w interprofesjonalnej symulacji medycznej** — Stanisław Górski, Marcin Wojnarski, Ilona Nowak-Kózka, Katarzyna Wojnar-Gruszka, Błażej Mioduszeński, Daria Orzechowska, Bartłomiej Czyż
23. **Uciekając od wykładu – poznanie ucieleśnione w edukacji medycznej** — Anna Grygoruk
24. **Między ambicją a dobrostanem: akademickie i społeczno-kulturowe uwarunkowania well-beingu doktorantów** — Emilia Grzesiak
25. **Partnerstwo edukacyjne jako nowy wymiar mistrzostwa akademickich relacji** — Marta Grzeško-Nyczka
26. **Pomiędzy wsparciem a wyręczaniem: ocena samodzielnego wkładu studenta w pracach pisemnych wspieranych przez generatywną AI** — Alina Guzik
27. **Duża grupa nie musi być tłumem. Tutoringowe sposoby budowania relacji i zaangażowania studentów** — Łukasz Hajduk
28. **Wartość budowania wspólnoty dydaktyków akademickich. Doświadczenia interdyscyplinarnego sieciowania kadry na przykładzie Uniwersytetu Jana Długosza w Częstochowie** — Anna Irasiak, Katarzyna Zalas, Dorota Gębuś, Adriana Sarnat - Ciastko
29. **Etyka pajęcza i zadanie kosmiczne – dydaktyka akademicka jako praktyka współzależności** — Jarosław Jendza
30. **Pedagogika multimodalna jako element kształcenia przyszłych pedagogów – przykład dobrej praktyki z Uniwersytetu Josipa Juraja Strossmayera w Osijeku (Chorwacja)** — Paulina Kajdanowicz
31. **Od autobiografii edukacyjnej do filozofii nauczania i dobrostanu. Model kształcenia nauczycieli polonistów** — Agnieszka Kania
32. **Postawy studentów wobec wykorzystania generatywnej sztucznej inteligencji w procesie uczenia się a projektowanie dydaktyki akademickiej** — Wioleta Joanna Karna

33. **Ewolucja programu nauczania i metod uczenia w przedmiocie Technologia betonu w odpowiedzi na zmiany zachodzące w świecie** — Wojciech Kilian
34. **Model Podwójnego Diamentu (Double Diamond Model) jako metoda budowania kultury współpracy** — Anna Kocurek
35. **Personalizacja akademickiego kształcenia – perspektywa Uniwersytetu Jagiellońskiego w świetle badań własnych** — Dagmara Kolasa
36. **Cyfrowa transformacja wsparcia osób studiujących ze szczególnymi potrzebami jako praktyka dydaktyki opartej na wartościach. Studium przypadku Uniwersytetu SWPS** — Marta Komor, Anna Ziółkowska
37. **Dwugłos w mentoringu akademickim** — Małgorzata Krzeczowska, Kristina Vorontsova
38. **O bezpieczeństwie psychologicznym w uniwersytecie słów kilka** — Krzysztof Leja
39. **Współtworzenie uczelni: potencjał crowdsourcingu w rozwoju kompetencji akademickich** — Regina Lenart
40. **Implementacja AI w dydaktyce szkoły wyższej. Perspektywa wykładowcy** — Aneta Lipińska
41. **Nowe wyzwania dydaktyki akademickiej – projektowanie środowisk uczenia się w perspektywie konstruktywizmu Davida Jonassena** — Monika Maciejewska
42. **Od wiedzy do działania – jak obudzić wykład do życia** — Iwona Maciejewska
43. **Jaka piękna katastrofa. W poszukiwaniu pól sprawczości nauczyciela akademickiego wobec inercji systemu** — Joanna Mytnik
44. **AI – pretekst do zmian w dydaktyce akademickiej** — Bartosz Naskręcki
45. **„Moją pasją są studia” – projekt edukacyjny realizowany przez studentów UJ w ramach praktyk zawodowych** — Mariusz Noga
46. **Sztuka budowania zgranych zespołów. Od team buildingu do integracji** — Mariusz Ozimek, Paweł Ochwat
47. **Filozofia jako narzędzie rozumienia. Metoda problemowa w dydaktyce filozofii na kierunkach nefilozoficznych** — Ewa Odoj
48. **Symulacja pracy nauczyciela. VR jako narzędzie kształcenia przyszłych nauczycieli w Studium Pedagogicznym UJ** — Krzysztof T. Piotrowski
49. **Wartości w kształceniu inżynierskim – wnioski z analizy sylabusów** — Joanna Pyrkosz-Pacyna, Marcin Zwierzdzyński, Dominika Bulska
50. **Hospitacja zajęć akademickich między kontrolą a zaufaniem – modele wspierania jakości kształcenia** — Anna Sajdak-Burska
51. **„Po prostu mam swojego człowieka...” O znaczeniu relacji tutorskiej w budowaniu profilaktyki dobrostanu uczniów na podstawie badań nad efektywnością Tutoringu szkolnego – programu pedagogiki dialogu w perspektywie kształcenia przyszłych nauczycieli** — Adrianna Sarnat-Ciastko, Wioletta Dziarnowska
52. **Esej jako narzędzie wspierające rozwój refleksyjności przyszłych nauczycieli przedszkola i edukacji wczesnoszkolnej w kontekście cyklicznego modelu uczenia się Grahama Gibbsa** — Katarzyna Smoter
53. **Od diagnozy do wdrożenia – model implementacji tutoringu rówieśniczego w szkolnictwie wyższym na podstawie doświadczeń projektu Peer-EDU** — Ewa Szymczak, Jarosław Jendza, Dorota Jendza, Michelle Attard Tonna, Charmaine Bonello, Nikica Mihaljević, Antonela Marić, Adriana Ruta-Wojciechowska, Grzegorz Grzegorzczak, Dorota Godlewska-Werner, Wojciech Glac, Ilona Kamińska, Anna Osińska
54. **Kontrola podstawą zaufania? Colloquia zdalne nienadzorowane w kursie typu konwersatoryjnego** — Bartosz Trzewik, Aleksandra Lis
55. **Dialog jako wartość akademicka: tutoring i coaching w budowaniu relacji na przykładzie Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu** — Anna Wach, Joanna Furmańczyk, Magdalena Andrałojć
56. **Czego oczekują studenci w relacjach z wykładowcami? Analiza pisemnych wypowiedzi studentów z ewaluacji zajęć dydaktycznych** — Katarzyna Wajszczyk
57. **Jak pisać pracę dyplomową prowadząc motocykl? O doświadczeniu seminarium i pracy dyplomowej z ADHD** — Alicja Wang
58. **Neuroinkluzywna dydaktyka: odpowiedź na neuroroznorodność w środowisku akademickim** — Dominika Winogrodzka

WARSZTATY

1. **AI w programach studiów. Nadzorować? Karać? Zakazywać? Zachęcać?** — Jakub Czernik
2. **Google AI – jak wykorzystać narzędzia, które masz w telefonie?** — Justyna Gałuszka

Wprowadzenie

W świecie coraz bardziej cyfrowym, szybkim i nasyconym napięciami pojawia się potrzeba zatrzymania oraz refleksji nad tym, co konstytuuje sens i odpowiedzialność działań podejmowanych w szkolnictwie wyższym. Transformacje technologiczne, społeczne i kulturowe wpływają na sposób funkcjonowania uczelni, redefiniują relacje międzyludzkie i stawiają nowe oczekiwania wobec dydaktyki akademickiej. W obliczu zmian nie wolno jednak pomijać najważniejszego fundamentu edukacji, którym są wartości określające kierunek rozwoju, sposób rozumienia misji uniwersytetu oraz jakość relacji między nauczycielami a studentami. Dyskusja nad aksjologicznym wymiarem dydaktyki stanowi zatem nie tylko wyraz troski o człowieka w przestrzeni edukacyjnej, lecz także warunek utrzymania humanistycznego charakteru akademii w epoce postępu technologicznego.

W trakcie tegorocznej edycji konferencji skupiliśmy się na następujących obszarach szczególnie ważnych dla współczesnej dydaktyki:

- akademickiej kulturze jakości kształcenia (zaufanie versus kontrola)
- zmieniającej się relacji mistrz–uczeń, możliwościach personalizacji kształcenia
- rozwoju i profesjonalizacji kompetencji kadry akademickiej, barierach rozwoju i systemach motywacyjnych
- etycznym wymiarze stosowania AI w dydaktyce akademickiej oraz redefinicji procesu kształcenia i oceniania
- oporności społecznej rozumianej jako zadanie budowania zdolności środowiska akademickiego do podtrzymywania więzi, zaufania, solidarności i sprawczości zbiorowej
- badaniach i praktykach w zakresie dydaktyk przedmiotowych

Serdecznie zapraszam do lektury streszczeń wystąpień ustnych i plakatowych prezentowanych na naszej konferencji.

dr hab. Anna Sajdak-Burska, prof. UJ
Przewodnicząca Komitetu Naukowego

Między standardem a praktyką. Przygotowanie pedagogiczne do wykonywania zawodu nauczyciela psychologa w świetle współczesnych wyzwań szkoły.

Alicja Adamiec-Zgraja, Agata Krasucka

Uniwersytet Jagielloński, Studium Pedagogiczne, Kraków

Celem wystąpienia jest analiza zgodności obowiązujących standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela psychologa z realnymi wymaganiami stawianymi tej roli w codziennej praktyce szkolnej. Punktem wyjścia jest założenie, że formalna realizacja efektów kształcenia określonych w standardach nie zawsze przekłada się na faktyczne przygotowanie do podejmowania zadań zawodowych w złożonym i dynamicznie zmieniającym się środowisku placówek oświatowych. W tym kontekście postawiono pytanie, czy aktualnie obowiązujące standardy zapewniają absolwentom psychologii wystarczające kompetencje do pracy w przedszkolach, szkołach i innych placówkach systemu oświaty, a także czy uwzględniają skalę i specyfikę współczesnych problemów dzieci i młodzieży.

Podstawę analiz stanowi przegląd obowiązujących rozporządzeń i rekomendacji Ministerstwa Edukacji Narodowej, analiza najnowszych raportów dotyczących sytuacji psychospołecznej dzieci i młodzieży oraz wyniki pilotażowych badań ankietowych przeprowadzonych wśród nauczycieli psychologów pracujących w placówkach oświatowych. Zastosowana triangulacja źródeł pozwoliła na identyfikację obszarów rozbieżności pomiędzy zapisami standardów kształcenia a rzeczywistymi wymaganiami pracy zawodowej.

Wyniki przeprowadzonych analiz wskazują na istnienie istotnych luk w zakresie przygotowania przyszłych nauczycieli psychologów do pracy w sytuacjach kryzysowych, eskalacyjnych oraz obciążonych wysokim ryzykiem psychologicznym. Na tej podstawie sformułowano wniosek o konieczności modyfikacji standardów kształcenia poprzez wyraźniejsze uwzględnienie treści i umiejętności związanych z interwencją kryzysową oraz funkcjonowaniem psychologa szkolnego w warunkach zwiększonego obciążenia emocjonalnego i organizacyjnego.

Wystąpienie wpisuje się w nurt badań nad dydaktyką kształcenia przyszłych nauczycieli-specjalistów, ukazując relację między formalnymi efektami kształcenia a kompetencjami wymaganymi w praktyce zawodowej nauczyciela psychologa.

Pomiędzy rynkiem a tradycją. „Nieporęczny dydaktyk” i niepraktyczne zajęcia o wartościach w przestrzeni akademickiej

Magdalena Archacka

Akademia Humanistyczno-Ekonomiczna, Wydział Pedagogiki i Psychologii, Łódź

Celem wystąpienia jest filozoficzna refleksja nad dydaktyką oraz przedstawienie autorskiego projektu (nie)praktycznych zajęć dydaktycznych, skupionych wokół problemów wartości uniwersalnych.

Korporacyjny charakter Uniwersytetu pozwala na różne ujęcia dydaktyki akademickiej, ponieważ interesy korporacji pozostają zabezpieczone poprzez prężnie działający aparat biurokratyczny oraz dyskurs „jakości kształcenia”, który tworząc spójny system pojęć i praktyk, wyraźnie wskazuje na jego rynkowe proveniencje. Dydaktyka pojawia się jako produkt mający przynieść oczekiwany zysk oraz usługa kierowana do określonej grupy klientów – studentów. Logika ekonomii i konsumeryzmu przejmując tradycyjne wartości edukacji akademickiej, dokonując ich przekształcania i ogoławając z mocy oddziaływania na wewnętrzną przemianę człowieka. Paradoksalnie, to właśnie absolutna beztreściowość dyskursu „jakości kształcenia” oraz dewaluacja idei Uniwersytetu, rozumianej jako wspólnota uczonych i studentów dążących do odkrywania prawdy obiektywnej, nie powodują bezsilności lecz otwierają nową przestrzeń filozoficznej refleksji nad wartościami w dydaktyce akademickiej.

Zgoda na „zamieszkiwanie w ruinach” Uniwersytetu pozwala na stawianie pytań, w miejsce jednoznacznych odpowiedzi, kreuje postać badacza „nieporęcznego dydaktycznie”, znajdującego swoje miejsce na marginesach oddziaływań edukacyjnych, wytyczającego ścieżki innego myślenia, a tym samym wykraczającego poza logikę efektywności. Autorka wystąpienia dzieli się swoimi doświadczeniami z prowadzonego wykładu monograficznego, któremu nadała tytuł *pedagogie magiczne*. Podczas „najbardziej niepraktycznych” zajęć ze studentami studiów magisterskich, dydaktyczka odwołuje się do popularnych tekstów kultury (książek i filmów), których autorami są Clive Staples Lewis, Joan Kathleen Rowling, Tove Janson, Tim Burton. Proponuje myślenie o miejscu człowieka w świecie, refleksję nad wartościami uniwersalnymi (prawda, dobro, piękno), próbę nowego podejścia do opozycji natury i kultury.

Jakość kształcenia jako problem wartości: między kontrolą a zaufaniem w uniwersytecie

Paulina Białka

Uniwersytet Gdański, Wydział Nauk Społecznych, Gdańsk

Punktem wyjścia wystąpienia są wyniki badań własnych zawartych w rozprawie doktorskiej poświęconej jakości i doskonałości w szkolnictwie wyższym. Analiza została przeprowadzona w paradygmacie fenomenograficznym, który umożliwił uchwycenie zróżnicowanych sposobów rozumienia jakości kształcenia przez różne grupy aktorów społecznych funkcjonujących w obrębie uniwersytetu.

W wystąpieniu podejmuję próbę krytycznej rekonstrukcji dyskursu jakości kształcenia, wskazując, że nie jest on kategorią jednoznaczną, lecz polem napięć między odmiennymi systemami wartości. Z jednej strony jakość wiązana jest z mechanizmami kontroli, rozliczalności i standaryzacji, z drugiej – z relacyjnością, zaufaniem oraz wspólnotowym charakterem uniwersytetu. Wyniki badań pokazują, że różne grupy (akademy, przedsiębiorcy, decydenci) przypisują jakości odmienne znaczenia, co prowadzi do konfliktów interpretacyjnych i praktycznych w zarządzaniu procesem kształcenia

W kontekście współczesnych przemian szkolnictwa wyższego – w tym rosnącej presji ewaluacyjnej, wpływu rankingów oraz procesów komercjalizacji edukacji – dyskurs jakości coraz częściej przesuwają się w stronę logiki efektywności, marginalizując humanistyczny i formacyjny wymiar uniwersytetu

Celem wystąpienia jest zatem ukazanie jakości kształcenia nie jako zestawu wskaźników, lecz jako kategorii aksjologicznej, która odzwierciedla fundamentalne pytania o sens, misję i wartości uniwersytetu. Wystąpienie wpisuje się w debatę nad akademicką kulturą jakości, szczególnie w kontekście napięcia między zaufaniem a kontrolą oraz redefinicji relacji w procesie kształcenia.

Mistrz w akademii? Między etosem a przemocą w relacjach naukowych dydaktycznych

Aneta Bołdyrew

Uniwersytet Łódzki, Wydział Nauk o Wychowaniu, Łódź

Relacja mistrz–uczeń stanowi trwały punkt odniesienia dla myślenia o uniwersytecie i praktyce dydaktycznej, obecny m.in. w koncepcji Karla Jaspersa. Współczesne badania nad akademią wskazują jednak, że relacje naukowe i dydaktyczne są strukturalnie naznaczone asymetrami władzy oraz doświadczeniami przemocy. Celem wystąpienia jest odpowiedź na pytanie, czy kategoria mistrza pozwala uchwycić realne mechanizmy relacji akademickich, czy też raczej maskuje ich przemocowy wymiar.

Badanie ma charakter teoretyczno-analityczny i opiera się na porównawczej rekonstrukcji modeli relacji obecnych w pracach klasyków, a także w ujęciach rozwijanych w ramach teorii feministycznej, m.in. przez Sarę Ahmed i Bell Hooks. Analiza uwzględnia perspektywy Michela Foucaulta i Pierre’a Bourdieu, które pozwalają uchwycić rozproszone mechanizmy władzy oraz procesy reprodukcji hierarchii i przemocy symbolicznej w instytucji uniwersytetu.

Wyniki wskazują, że modele klasyczne, choć normatywnie istotne, nie dostarczają narzędzi do analizy relacji władzy wpisanych w instytucję uniwersytetu. Ujęcia rozwijane w ramach teorii krytycznych ujawniają, że przemoc nie ma charakteru incydentalnego, lecz jest wytwarzana w ramach codziennych praktyk, norm i form komunikacji.

Z kolei Krzysztof Maliszewski wskazuje na możliwość przekształcenia relacji dydaktycznej poprzez odejście od modelu opartego na autorytecie i kontroli na rzecz „bezsilnej edukacji”, uwzględniającej kruchość, niepewność i ograniczenia uczestników procesu kształcenia. Wnioskiem jest teza, że kategoria mistrza wymaga krytycznego przemyślenia w świetle współczesnych analiz przemocy instytucjonalnej oraz zmieniającej się świadomości uczestników akademii. W praktyce dydaktycznej oznacza to konieczność przesunięcia akcentu z autorytetu jednostki na relacyjne i instytucjonalne warunki kształtowania procesu kształcenia oraz otwarcie na modele edukacji uwzględniające kruchość i niepewność.

Literatura (wybór):

Jaspers K., *Idea uniwersytetu*, 2017;

Hooks B., *Teoria feministyczna. Od marginesu do centrum*, 2013;

Maliszewski K., *Bez-silna edukacja. O kształceniu kruchego*, 2021.

Ciemny wykład

Andrzej Borkowski , Marta Markiewicz

Politechnika Warszawska, Wydział Geodezji i Kartografii, Warszawa

Wprowadzenie

Artykuł wprowadza „Wykład Ciemny” (ang. *Dark Lecture*) jako innowacyjną metodę dydaktyczną, w której uznany ekspert celowo prowadzi zajęcia z tematu spoza swojej specjalizacji, otwarcie komunikując swój status nowicjusza i werbalizując na głos swój proces poznawczy w czasie rzeczywistym. Stanowi to kluczowy element. Metoda została osadzona w teorii, łącząc trzy różnorodne podejścia: pedagogikę emancypacyjną Rancière'a, tradycję pedagogiki wrażliwości oraz badania dotyczące metapoznania i różnic między ekspertami a nowicjuszami, jednocześnie wskazując na istotne różnice w odniesieniu do każdego z tych podejść - w przeciwieństwie do Rancière'a. Wykorzystuje to mechanizm wymuszonej deautomatyzacji strategii eksperckich. Praca proponuje kompletny aparat pojęciowy, w tym pięć zasad konstytutywnych, czteroetapowy model sesji oraz trójstopniową typologię poziomów „ciemności”.

Opis przypadku

Wdrożenie metody zilustrowano studium przypadku z programu kształcenia inżynierskiego BIM na Politechnice Warszawskiej. Autor, specjalista od BIM, przeprowadził Wykłady Ciemne dotyczące sztucznej inteligencji oraz neurobiologii. Dane ewaluacyjne zgromadzono za pomocą anonimowych ankiet studenckich oraz dziennika refleksyjnego wykładowcy.

Dyskusja

Wyniki ujawniają trajektorię percepcji studentów: od początkowej dezorientacji do entuzjastycznej oceny końcowej. Odnotowano zwiększone zaangażowanie, rosnącą tolerancję na niejednoznaczność, większy wgląd całego procesu dydaktycznego oraz rozwój świadomości metapoznawczej, przy jednoczesnym wzmocnieniu autorytetu wykładowcy. Artykuł wnosi wkład w literaturę przedmiotu jako propozycja nowej, replikowalnej metody dydaktycznej wygenerowanej w nurcie *scholarship of teaching and learning*. Stanowi to uzasadnioną i rzetelną podstawę do dalszego wdrażania nowych metod nauczania w oparciu o dodatkowe wykorzystanie neuronauk, a także dalszy wgląd w rozwój i rozpowszechnienie tej metody w ujęciu interdyscyplinarnym.

Festiwal Uczenia (się) jako przestrzeń refleksji nad dydaktyką akademicką

Magdalena Chudak

KUL, Centrum Dydaktyki Akademickiej, Lublin

Poster przedstawia „Festiwal Uczenia (się)” jako przykład uczelnianej inicjatywy służącej wzmocnieniu rozmowy o dydaktyce akademickiej, profesjonalizacji kadry oraz budowaniu wspólnoty praktyków. Analizie poddano dwie edycje wydarzenia: z 13 maja 2025 r. oraz 15 maja 2026 r. Obie zostały zaprojektowane jako „święto dydaktyki”, łączące prezentację dobrych praktyk, refleksję nad wyzwaniami kształcenia akademickiego oraz wymianę doświadczeń. Celem posteru jest pokazanie, że Festiwal może pełnić funkcję mechanizmu rozpoznawania potrzeb środowiska akademickiego, w tym również studentów, w obszarze dydaktyki. Ponieważ w obu edycjach nie narzucono jednego tematu przewodniego, zagadnienia szczególnie istotne dla dydaktyków wykrystalizowały się w sposób oddolny. W 2025 r. szczególnie widoczne były: nowe technologie, AI, ocenianie, informacja zwrotna, komunikacja oraz angażowanie studentów. W 2026 r. mocniej zaznaczyły się także kwestie dobrostanu nauczycieli akademickich i studentów, wypalenia zawodowego, pracy metodą service learning, aktywności studentów oraz etosu wykładowcy.

W KUL Festiwal zgromadził 166 uczestników w 2025 r. i 135 w 2026 r. W obu edycjach odbyło się średnio około 30 prelekcji. Wobec wysokiej frekwencji oraz pozytywnego odbioru wydarzenia, potwierdzonego w ankietach ewaluacyjnych po obu edycjach, poster ma również na celu zaprezentowanie modelu organizacji tego typu inicjatywy. Szczególne znaczenie przypisano formule krótkich wystąpień typu *lightning session*, obejmujących 10 minut prezentacji i 10 minut dyskusji, a także decyzji o wyodrębnieniu tematyki AI w dydaktyce akademickiej jako osobnego jesiennego wydarzenia organizowanego w ramach Festiwalu Uczenia (się).

Chcę pokazać, że wydarzenie tego typu może pełnić funkcję wspólnototwórczą i strategiczną: zwiększa widoczność dydaktyki akademickiej, sprzyja wymianie doświadczeń oraz pomaga diagnozować dalsze potrzeby rozwojowe nauczycieli akademickich.

"To czyja w końcu jest ta magisterka? Prawne granice wykorzystania sztucznej inteligencji przy pisaniu, obronie oraz ocenie pracy dyplomowej z perspektywy studenta i jego promotora.

Paweł Czarnecki

Uniwersytet Jagielloński, Wydział Prawa i Administracji, Kraków

Dynamiczny rozwój narzędzi sztucznej inteligencji generatywnej stawia przed szkolnictwem wyższym nowe wyzwania dotyczące autorstwa, zasad oceniania i nadzorowania prac dyplomowych. W szczególności pojawia się pytanie o granice dopuszczalnego wykorzystania systemów AI w procesie przygotowania pracy magisterskiej oraz o to, jak ich użycie wpływa na rozumienie samodzielności studenta jako podstawowej wartości procesu kształcenia akademickiego. W wypadku zakwalifikowania referatu zostaną przedstawione nie tylko problemy, ale przede wszystkim odpowiedzi na tytułowe pytanie zarówno z perspektywy wykładowcy-prawnika zawarte w jego tytule, a zatem zakres dopuszczalnego wykorzystania narzędzi sztucznej inteligencji (AI) przy pisaniu i ocenianiu pracy magisterskiej.

Analiza zostanie przeprowadzona z perspektywy studenta korzystającego z AI jak też promotora, który nadzoruje tworzenie pracy dyplomowej, a następnie ją ocenia. Prezentacja zagadnienia nastąpi z uwzględnieniem nie tylko Prawa o szkolnictwie wyższym i nauce oraz ustawy Prawo autorskie i prawa pokrewne, oraz regulaminów studiów określających wymóg samodzielności pracy dyplomowej. Szczególna uwaga zostanie poświęcona problematyce wymogów pracy dyplomowej jako utworu i statusu treści generowanych przez sztuczną inteligencję, możliwości ich kwalifikowania jako utworu w rozumieniu prawa autorskiego, a także konsekwencjom dyscyplinarnym (tak dla studenta jak i promotora) w wypadku naruszenia ogólnych zasad .

Autor proponuje wypracowanie nowych standardów transparentnego i etycznego korzystania z AI przy tworzeniu prac akademickich. Sztuczna inteligencja nie tylko zmieni (już zmieniła) praktykę studiowania, lecz także wymusza przemyślenie dotychczasowych kategorii samodzielności, autorstwa i odpowiedzialności w edukacji akademickiej. Celem wystąpienia jest wskazanie możliwych zasad postępowania, które pozwolą pogodzić wykorzystanie narzędzi AI z zachowaniem integralności procesu kształcenia oraz wiarygodności oceny osiągnięć studenta.

Małgorzata Czapla

Uniwersytet Adama Mickiewicza, Wydział Studiów Edukacyjnych, Poznań

Problematyka dbałości o wymiar aksjologiczny edukacji, w kontekście dynamicznego rozwoju technologii we wszystkich obszarach życia człowieka, nabiera szczególnego znaczenia. Nieustanny strumień informacji oraz potrzeba ciągłej łączności prowadzą do przeciążenia technologią i wzrostu stresu technologicznego. Stan permanentnego napięcia, niepokoju i zmęczenia, wynikający z nieustannej dystrakcji oraz wątpienia w prawdziwość informacji, staje się charakterystyczny dla współczesnego młodego pokolenia. W tym kontekście zasadne jest podjęcie namysłu nad dyspozycjami aksjologicznymi. Indywidualne dyspozycje przekładają się na obserwowalne, powtarzalne zachowania, które stanowią wskaźnik wartości realizowanych w życiu osobistym i pracy zawodowej. Badania osadzono w przestrzeni edukacyjnej. Ich celem było rozpoznanie preferencji studentów dotyczących dyspozycji aksjologicznych nauczycieli oraz ustalenie, jakie właściwości aksjologiczne – ujawniające się w wymiarze prakseologicznym – są szczególnie cenione przez młodzież. Badania miały charakter diachroniczny, co oznacza analizę zjawiska w perspektywie czasowej, z uwzględnieniem jego zmian i ciągłości. Porównano wypowiedzi studentów sprzed ośmiu lat, reprezentujących cztery dyscypliny naukowe, z opiniami obecnych studentów pedagogiki. Zebrany materiał empiryczny opracowano z wykorzystaniem analizy kontekstowej, uwzględniającej uwarunkowania społeczne, technologiczne i edukacyjne. Analiza częstości wskazań preferowanych zachowań nauczycieli pozwoliła ustalić hierarchię wartości realizowanych w pracy z uczniami. Wyniki badań wskazują, że uczniowie oczekują od nauczyciela przede wszystkim taktu pedagogicznego, wysokiego poziomu wiedzy przedmiotowej oraz dobrej organizacji pracy. Sformułowane wnioski stanowią istotne implikacje dla pedeutologii.

Rewelacje i deformacje. Jak sztuczna inteligencja zmienia dydaktykę akademicką (i co na to poradzić)

Jakub Czernik

Uniwersytet Jagielloński, Wydział Polonistyki / ODD Ars Docendi, Kraków

Narzędzia oparte na sztucznej inteligencji są powszechnie dostępne w dydaktyce akademickiej od kilku lat, a reakcje nauczycieli akademickich na nie pozostają mocno zróżnicowane. W wielu dziedzinach, zwłaszcza w obszarze badań naukowych, sztuczna inteligencja otworzyła nowe możliwości, w innych – zwłaszcza w obszarze dydaktyki akademickiej – zdaje się stwarzać więcej problemów niż przynosić korzyści.

W trakcie swojego wystąpienia chciałbym przyjrzeć się kilku kluczowym zagadnieniom pojawiającym się na styku sztucznej inteligencji i dydaktyki akademickiej, które zdążyły już stać się przedmiotem badań naukowych oraz polityk kształtowanych przez uczelnie wyższe: - wpływ sztucznej inteligencji na sposoby uczenia się osób studiujących: szybki zysk i długofalowa strata,

- od poznawczego odciążenia (*cognitive offloading*) do luk poznawczych (*cognitive gaps*) i długu poznawczego (*cognitive debt*),
- zaliczenia i prace dyplomowe: użyteczne narzędzia i nowe pokusy,
- sztuczna inteligencja w rękach nauczycieli akademickich: skuteczny partner i wielka niewiadoma,
- polityka instytucji akademickich: zakazy i dobre praktyki.

Wykorzystanie metody jigsaw w dydaktyce przedmiotu „Substancje lecznicze w kosmetologii” na kierunku Kosmetologia UJ CM

Anna Czopek, Agnieszka Zagórska

Katedra Chemii Farmaceutycznej , Wydział Farmaceutyczny UJ CM, Kraków

Kontekst: Przedmiot *Substancje lecznicze w kosmetologii* na kierunku Kosmetologia UJ CM obejmuje ćwiczenia laboratoryjne z identyfikacji i oceny właściwości substancji leczniczych (reakcje charakterystyczne, chromatografia cienkowarstwowa, oznaczenia ilościowe). Wyzwaniem dydaktycznym jest równoczesne rozwijanie wiedzy, umiejętności interpretacji wyników oraz współpracy w ograniczonym czasie zajęć. W odpowiedzi wdrożono metodę jigsaw. Opis praktyki: Część asynchroniczna polega na przygotowaniu studentów przed zajęciami poprzez materiały instruktażowe (prezentacje, krótkie nagrania z laboratorium), pytania wstępne i zadania analityczne. Ilustrują one kolejne etapy ćwiczeń, a etap kończy się testem sprawdzającym wiedzę.

Część stacjonarna opiera się na pracy eksperckiej zgodnie z metodą jigsaw. Studenci najpierw analizują wybrane techniki lub etapy w grupach eksperckich, a następnie pracują w zespołach mieszanych, przekazując sobie wiedzę i wspólnie odtwarzając pełny tok identyfikacji oraz oceny próbek. Sprzyja to przejściu od wykonywania instrukcji do rozumienia zależności między właściwościami chemicznymi, doborem metod i interpretacją wyników.

Wnioski: Wnioski z wdrożenia sformułowano na podstawie obserwacji przebiegu zajęć, informacji zwrotnych od studentów oraz analizy wyników testu zaliczeniowego. Zastosowane rozwiązanie zwiększyło przygotowanie studentów do ćwiczeń, wzmacniało ich aktywność podczas zajęć oraz rozwijało odpowiedzialność za pracę własną i zespołową. Studenci wskazywali, że wcześniejsze przygotowanie sprzyjało bardziej efektywnemu wykorzystaniu czasu ćwiczeń laboratoryjnych na wykonywanie zadań praktycznych. Zaobserwowano również, że taka organizacja zajęć ułatwia studentom integrowanie wiedzy proceduralnej z interpretacją otrzymywanych wyników.

Opisane rozwiązanie może zostać zaadaptowane na kierunkach takich jak farmacja, chemia i biotechnologia, zwłaszcza tam, gdzie zajęcia laboratoryjne wymagają łączenia instruktażu proceduralnego z analizą problemową, współpracą studentów oraz stopniowym przechodzeniem od wykonywania procedury do rozumienia jej podstaw merytorycznych.

Magiczna Historia Myśli i Praktyk Pedagogicznych, czyli czar gamifikacji - dobre praktyki.

Daniel Czyżewski

Uniwersytet Jagielloński, Szkoła Doktorska Nauk Społecznych, Kraków

Współczesna pedagogika szkoły wyższej mierzy się z wyzwaniem spadku zaangażowania studentów, szczególnie w ramach przedmiotów teoretycznych i historycznych. Tradycyjny model wykładowo-seminaryjny często zawodzi w starciu z pokoleniem cyfrowych tubylców. Odpowiedzią na ten kryzys może być gamifikacja, czyli zaimplementowanie mechanik znanych z gier do środowiska edukacyjnego. Prezentowane studium przypadku dotyczy transformacji kursu „Historia myśli i praktyk pedagogicznych” na kierunku pedagogika.

Konstrukcję kursu oparto na immersyjnym uniwersum Harry'ego Pottera. Studenci pierwszego roku zostali przydzieleni do czterech rywalizujących ze sobą drużyn (domy Hogwartu). Przydział opierał się na przeszłych interakcjach prowadzącego z grupą i miał na celu jak najlepsze zbalansowanie uczestników pod względem indywidualnych zasobów. W ramach kursu odbyła się ceremonia przydziału, na której każdy z uczestników otrzymał krawat symbolizujący drużynę.

Tradycyjny system oceniania zastąpiono transparentnym systemem punktowym. Punkty (indywidualne i grupowe) studenci zdobywali poprzez cztery zróżnicowane aktywności: testy na początku każdych zajęć, realizację zadań domowych, prezentację, pracę zespołową oraz aktywność na forum grupy.

Fabularyzacja zajęć drastycznie zredukowała absencję i spóźnienia. Wspólny cel zintegrował grupę szybciej niż standardowe metody integracyjne, stymulując rówieśnicze wsparcie w nauce. Przełożenie trudnych koncepcji historyczno-pedagogicznych na zadania osadzone w narracji gry pozwoliło lepiej opanować materiał.

Prezentowana praktyka cechuje się wysokim potencjałem transferowalności. Uniwersalna mechanika grywalizacji może zostać z powodzeniem zaimplementowana na dowolnej uczelni i kierunku. Świat Harry'ego Pottera jest w wysokim stopniu rozpoznawalny wśród młodych pokoleń, co jednocześnie przekłada się na wyższy poziom uczestnictwa w kursie. Kluczem do sukcesu okazały się zachowanie spójności narracyjnej, jasna punktacja i zaangażowanie prowadzącego.

**Microteaching jako narzędzie kształcenia młodej kadry akademickiej: doświadczenia kursu
„Dydaktyka Szkoły Wyższej” dla doktorantów
Politechniki Wrocławskiej**

Nataliia Demeshkant¹, Katarzyna Zahorodna²

¹Uniwersytet Komisji edukacji Narodowej w Krakowie, Instytut Pedagogiki, Kraków

²Politechnika Wrocławska, Zarządzania, Wrocław

Wobec rosnących wymagań dotyczących jakości kształcenia akademickiego szczególnego znaczenia nabiera przygotowanie doktorantów nie tylko do prowadzenia zajęć, lecz także do świadomego podejmowania decyzji dydaktycznych opartych na odpowiedzialności, szacunku, dialogu, sprawiedliwości i trosce o proces uczenia się studentów. Jedną z metod wspierających rozwój takich kompetencji jest *microteaching*, wykorzystywany w kształceniu i doskonaleniu nauczycieli jako forma łącząca praktyczne działanie, obserwację, informację zwrotną i refleksję nad własnym nauczaniem. Badania nad *microteachingiem* wskazują na jego znaczenie dla rozwoju kompetencji dydaktycznych, samoświadomości nauczycielskiej, refleksyjności oraz uczenia się poprzez obserwację własnej praktyki i praktyki innych. Wystąpienie przedstawia doświadczenia związane z realizacją kursu „Dydaktyka Szkoły Wyższej” dla doktorantów Politechniki Wrocławskiej. Kurs, prowadzony w języku angielskim w wymiarze 60 godzin, obejmuje sześć modułów: projektowanie procesu dydaktycznego i nowoczesne metody nauczania, ewaluacja kursu, psychologia rozwoju dorosłych, etyka i polityka szkolnictwa wyższego, aspekty prawne oraz emisja głosu. Centralnym elementem części praktycznej jest *microteaching* realizowany w małych zespołach. Doktoranci projektują i prowadzą miniwarsztaty z kursu który prowadzą lub planują prowadzić w przyszłości, a następnie uczestniczą w dyskusji obejmującym perspektywę prowadzącego, innych uczestników oraz autorefleksję. Szczególne znaczenie w tym procesie ma uczenie się poprzez obserwację innych (*learning from peers*) oraz analizę własnych decyzji dydaktycznych. *Microteaching* stwarza przestrzeń nie tylko do doskonalenia metod i technik nauczania, lecz także do refleksji nad wartościami ujawniającymi się w praktyce akademickiej: sposobem budowania relacji ze studentami, odpowiedzialnością za ich uczenie się, sprawiedliwością oceniania, poszanowaniem różnorodności oraz tworzeniem warunków sprzyjających aktywnemu i bezpiecznemu uczestnictwu w zajęciach. W tym ujęciu rozwój kompetencji dydaktycznych jest traktowany jako proces łączący wiedzę, działanie, informację zwrotną i refleksję nad aksjologicznym wymiarem roli nauczyciela akademickiego. Doświadczenia z realizacji kursu wskazują na potencjał *microteachingu* jako metody wspierającej przygotowanie doktorantów do przyszłej pracy dydaktycznej. Modułowa struktura kursu oraz połączenie praktycznego działania z refleksją nad własnym nauczaniem mogą stanowić inspirację dla programów rozwoju kompetencji dydaktycznych młodej kadry akademickiej również w innych uczelniach i dyscyplinach.

Jak możemy uczynić niewidzialne widzialnym? Zaproszenie do refleksyjnej eksploracji modelu IDG w ramach międzynarodowej koalicji akademickiej.

Ewa Duda-Maciejewska

Akademia Pedagogiki Specjalnej im. Marii grzegorzewskiej, Warszawa, Poland

W obliczu polikryzysu i stagnacji w realizacji celów SDG tradycyjna edukacja przestaje wystarczać. Jak zauważa Andreas Schleicher (OECD), ryzykujemy kształcenie „robotów drugiej klasy”, podczas gdy świat potrzebuje „pierwszorzędnych ludzi” zdolnych do mądrego działania w złożoności. Sytuację pogłębia kryzys zdrowia psychicznego w akademii, przejawiający się spadkiem dobrostanu i zaangażowania. Dlatego przejście od działań dyktowanych parametryzacją rynkową ku pracy nad jakością „pola społecznego” — „gleby społecznej”, pojęcia zaczerpniętego z Teorii U — może wspierać rozkwit potencjału jednostek, wspólnot i samej akademii.

Prezentacja stanowi zapis refleksyjnej podróży edukacyjnej zrealizowanej w Akademii Pedagogiki Specjalnej (APS) w ramach międzynarodowej sieci University Coalition for Students Inner Development. Podjęte działania polegały na wpleceniu ramy *Inner Development Goals* (IDG) w proces dydaktyczny — nie jako testu, lecz jako impulsu do refleksji i dialogu. Analiza opiera się na wynikach autorefleksji studentów oceniających swoje kompetencje przy wykorzystaniu narzędzia „IDG Self-Assessment Tool”, obejmującego 25 kompetencji pogrupowanych w pięć obszarów.

Eksploracja ujawniła istotny „głód sprawstwa”: studenci wysoko oceniali swoją empatię i orientację relacyjną, ale wskazywali na potrzebę rozwijania kompetencji mobilizacyjnych, odwagi i proaktywności w wymiarze Acting. Pokazała również, że rama IDG może wspierać zwrot perspektywy z „JA” na „MY”, czyniąc proces kształcenia bardziej harmonijnym i regeneratywnym. Dla projektantów doświadczeń edukacyjnych może stać się narzędziem ujawniającym to, co niewidzialne, oraz pozwalającym dostosować metody pracy do realnych potrzeb studentów, a nie jedynie rynku.

Zaprezentowany model jest zaproszeniem do powrotu do humanistycznej i regeneratywnej misji uniwersytetu jako miejsca harmonijnego rozwoju „całego człowieka”, przygotowanego do współtworzenia zrównoważonej przyszłości.

Narzędzia budowania długoterminowej refleksyjności, czujności i uważności uczestników mentoringu akademickiego

Sebastian Dusza

Uniwersytet Jagielloński, Wydział Filologiczny, Kraków

Posiadanie pomysłu na rozwój zawodowy i uzupełnianie go w nauce są gwarantowane ustaleniami Procesu Bolońskiego. Wykorzystanie szansy zdobycia zawodu w ramach studiów zawodowych licencjackich czy inżynierskich, uzupełnienia zdobytych umiejętności podczas studiów magisterskich oraz wdrażanie praktycznej innowacyjności na tej podstawie, jaką gwarantują studia w Szkole Doktorskiej nie są już przywilejem, lecz stają się dostępne dla praktycznie każdego. W moim wystąpieniu pokażę na przykładzie dwóch narzędzi mentoringu akademickiego, nie tylko jak przygotować się do programowania własnej ścieżki kariery w tym kontekście, lecz także do wypracowania potrzebnej do czujności, uważności, uwrażliwienia sytuacyjnej oraz wypracowania odporności oraz nieustannej chęci do kompensacji ewentualnych punktów zapalnych. Omawianymi narzędziami w mentoringu akademickim, pozwalającymi mentee na każdym etapie rozwoju zawodowo-naukowego na pełnoskalową refleksję i wielowymiarową autokontrolę stanowią pisemne ćwiczenia o formie "hasła encyklopedycznego" oraz "hasła do leksykonu".

Koniec epoki produkcji tekstu? Nowoczesny obieg pracy jako wyzwanie w dydaktyce translatorycznej

Magdalena Duś

Uniwersytet Jagielloński, Wydział Filologiczny, Instytut Germanistyki i Nordystyki, Kraków

Dynamiczny rozwój sztucznej inteligencji oraz automatyzacja procesów językowych redefiniują współczesny rynek przekładu, stawiając bezprecedensowe wyzwania przed dydaktyką translatoryczną. Najnowsze badania i obserwacje jednoznacznie wskazują, że tradycyjny model kształcenia, zorientowany na linearną, rzemieślniczą produkcję tekstu docelowego przez człowieka, ulega wyczerpaniu. Narzędzia generatywne sprawiają, że osoby studiujące nadal „produkują” teksty, lecz robią to w sposób diametralnie odmienny – zarządzając gotowym surowcem językowym. W tej nowej rzeczywistości dydaktycznej fundamentalnym pytaniem staje się: *jak uczyć przekładu, gdy sam tekst przestaje być głównym produktem ludzkiego wysiłku?* Niniejszy poster ma charakter jakościowy oraz refleksyjno-analityczny. Przedstawia on perspektywę nauczyciela akademickiego prowadzącego kurs w ramach opcji przekładoznawczej „Warsztat tłumacza” (w kombinacji niemiecko-polskiej). W pracy poddano analizie zdiagnozowane problemy dydaktyczne oraz zaprezentowano autorskie, skalowalne rozwiązania oparte na metodzie projektowej. Punktem wyjścia do ewaluacji są realne projekty studenckie, polegające na odwzorowaniu nowoczesnego obiegu pracy przy tłumaczeniu tekstów specjalistycznych, opatrzone krytycznym komentarzem oraz autorefleksją nad przebiegiem procesu.

Prezentowane rozwiązania służą sformułowaniu uniwersalnych rekomendacji dla nauczycieli akademickich stojących przed koniecznością weryfikacji efektów kształcenia. Analiza dowodzi, że świadoma integracja systemów AI z procesem dydaktycznym pozwala skuteczniej rozwijać u studentów twarde umiejętności analityczne, krytyczną ocenę danych oraz odpowiedzialność etyczną za produkt. Zaproponowane metody aktywizujące przekształcają salę zajęciową w przestrzeń samodzielnego myślenia. Przedstawione wnioski skłaniają do krytycznej refleksji nad przyszłym projektowaniem sylabusów i redefiniowaniem tożsamości zawodowej tłumacza, oferując elastyczne ramy dydaktyczne do wdrożenia w różnorodnych kombinacjach językowych.

**Budowanie odporności społecznej poprzez kulturę studiowania:
codzienne praktyki dydaktyczne i pozadydaktyczne**

Agnieszka Dziedziczak-Foltyn

Uniwersytet Łódzki, Wydział Ekonomiczno-Socjologiczny, Łódź

W warunkach polikryzysu — obejmującego napięcia polityczne, zdrowotne, klimatyczne i technologiczne — uczelnia staje się nie tylko miejscem przekazywania wiedzy, ale także środowiskiem budowania odporności społecznej. Współczesne zagraniczne i polskie badania nad szkolnictwem wyższym wskazują, że poczucie przynależności do wspólnoty akademickiej, uczestnictwo w jej życiu oraz relacje z kadrą dydaktyczną stanowią kluczowe czynniki wzmacniające odporność społeczną studentów oraz ich gotowość do działania w warunkach niepewności. Nie powstaje ona wyłącznie w sytuacjach kryzysowych, lecz w codziennych praktykach kultury studiowania (kultury dzielenia się wiedzą).

Celem referatu jest przedstawienie koncepcji budowania odporności społecznej poprzez rozwijanie kultury akademickiej, kultury studenckiej i kultury studiowania rozumianych jako system codziennych praktyk społecznych związanych z funkcjonowaniem na uczelni. W tym ujęciu odporność społeczna nie jest traktowana jako indywidualna cecha jednostki, lecz jako właściwość środowiska edukacyjnego współtworzonego przez studentów i kadrę akademicką. Szczególna uwaga zostanie poświęcona konkretnym działaniom dydaktycznym i

organizacyjnym, które mogą wzmacniać relacyjność, partycypację, sensotwórczość i sprawczość w procesie kształcenia, zarówno w ramach programu studiów, jak i poza nim. Chodzi o pokazanie, że budowanie odporności społecznej jest procesem kulturowym, a nie interwencyjnym, oraz, że obejmuje całą społeczność uczelni a nawet społeczność lokalną. W referacie zaprezentowany zostanie katalog praktyk możliwych do zastosowania w codziennej pracy dydaktycznej i pozadydaktycznej — od pracy zespołowej i refleksji grupowej po inicjatywy studenckie i działania wspólnotowe.

Projekty DOMINOS i DOMINOS 2 – skuteczne wsparcie studentów i nauczycieli akademickich w dobie egzaminów OSCE

Monika Franczak – Rogowska, Joanna Kolmas, Łukasz Szeleszczuk

Warszawski Uniwersytet Medyczny, Wydział Farmaceutyczny, Warszawa

Obowiązek weryfikacji osiągniętych efektów uczenia się w zakresie umiejętności praktycznych osiągniętych w trakcie studiów wprowadziły kolejne rozporządzenia wyznaczające standardy kształcenia na poszczególnych kierunkach medycznych. Od cyklu kształcenia rozpoczynającego się w październiku 2024 roku na kierunku lekarskim i lekarsko-dentystycznym wprowadzono obowiązek przeprowadzania egzaminu wymagającego bezpośredniej obserwacji studenta demonstrującego nabyte umiejętności w warunkach standaryzowanych. I tak *Objective Structured Clinical Examination* stał się standardem ich weryfikacji na kolejnych kierunkach medycznych. Każda sesja OSCE składa się z określonej liczby tzw. stacji czyli stanowisk egzaminacyjnych, gdzie studenci mierzą się z wyzwaniami związanymi z koniecznością wykonania szczegółowo doprecyzowanych zadań w bardzo dokładnie określonym czasie. Obecni na stacjach lub obserwujący w izolowanych pomieszczeniach przebieg egzaminu egzaminatorzy oceniają sposób ich wykonania w oparciu o szczegółowe listy kontrolne. Pomimo zobiektywizowania tego procesu dla większości studentów udział w egzaminie OSCE jest wyjątkowo stresującym doświadczeniem. Dla uczelni i nauczycieli akademickich to wielkie wyzwanie finansowe, merytoryczne i organizacyjne. DOMINOS i DOMINOS 2 to międzynarodowe projekty, w których konsorcja europejskich uniwersytetów opracowały cyfrowe narzędzia wspierające zarówno studentów jak i nauczycieli akademickich w przygotowaniach do egzaminów OSCE. Wypracowane rozwiązania są dedykowane farmacji, stomatologii oraz medycynie jednak łatwo zaadoptować je dla innych kierunków studiów. Studenci i nauczyciele akademicy biorą m.in. udział w tzw. *OSCE training sessions* oraz mają możliwość sprawdzania swoich umiejętności podczas testów stacji VTS (tzw. *OSCE Serious Games*), gdzie czas i miejsce synchronizują się z potrzebami poszczególnych uczestników. Dzięki wykorzystaniu tego typu narzędzi zauważalna jest poprawa ich kompetencji, wzrost samooceny, pewności siebie przed przyszłymi egzaminami OSCE. Realizacja tych projektów to doskonała okazja do wymiany dobrych praktyk, doświadczeń na poziomie europejskim, ciekawy sposób na poprawę gotowości uczelni do skutecznej edukacji cyfrowej i wdrażania innowacyjnych metod nauczania.

„Uważność i indywidualizacja w nowoczesnym nauczaniu języków obcych”.

Izabella Frąckowiak-Bochenek

Uniwersytet Jagielloński, Wydział Filologiczny, Kraków

Współczesna sala wykładowa staje się dziś areną konfrontacji klasycznego modelu akademickiego z paradygmatem „płynnej nowoczesności” Zygmunta Baumana. Musimy zredefiniować naszą rolę, adaptując metody nauczania do nowych realiów.

Skuteczna akwizycja języka obcego wymaga precyzyjnej identyfikacji punktów zapalnych w relacji mistrz-uczeń. Analiza przeprowadzona przez pryzmat 16-letniej praktyki zawodowej pozwala na wyodrębnienie trzech kluczowych barier strukturalnych:

- Przeciążenie poznawcze i fragmentacja uwagi
- Ewolucja lęku językowego
- Dychotomia narzędziowa

Aby przywrócić efektywność nauczania, konieczne jest odejście od ortodoksji metodologicznej na rzecz elastyczności, którą oferują techniki uważności (mindfulness) oraz głęboka indywidualizacja procesu kształcenia.

Fundamentem sukcesu w nowoczesnej glottodydaktyce są mechanizmy neurobiologiczne, opisane w hipotezie filtra afektywnego Stephena Krashena. Wysoki poziom lęku i stresu aktywuje reakcje obronne mózgu, które fizjologicznie uniemożliwiają dopływ danych językowych do ośrodków odpowiedzialnych za akwizycję. Istnieje bezpośrednia korelacja między poczuciem bezpieczeństwa psychicznego a zdolnością studenta do artikulacji rzeczywistych potrzeb edukacyjnych. Uważność stanowi zatem niezbędny warunek wstępny, bez którego głęboka indywidualizacja procesu kształcenia pozostaje jedynie teoretycznym postulatem.

W dobie powszechnego dostępu do baz wiedzy, rola wykładowcy ewoluuje z „dostarczyciela treści” w stronę kuratora procesu uczenia się i mentora. W nowoczesnej glottodydaktyce następuje radykalna zmiana paradygmatu: smartfon przestaje być postrzegany jako dystraktor, a staje się zaawansowanym terminalem edukacyjnym. Kluczem pozostaje jednak zachowanie balansu.

Podsumowując, nowoczesna strategia dydaktyczna wymaga od nas stałej refleksji nad własną praktyką. Synergia technik uważności, głębokiej indywidualizacji oraz mądrego wykorzystania technologii mobilnych pozwala nie tylko na osiągnięcie wysokich kompetencji lingwistycznych, ale przede wszystkim na kształtowanie autonomicznych, pewnych siebie użytkowników języka obcego, gotowych na wyzwania płynnej, ewoluującej rzeczywistości.

Kiedy student ziewa: o procesach uwagi i lęku społecznym u nauczycieli i wykładowców akademickich

Katarzyna Fundament, Krzysztof T. Piotrowski

Uniwersytet Jagielloński, Studium Pedagogiczne, Kraków

Dydaktyka akademicka w dużej mierze oparta jest o formę wykładową, która jest sytuacją ekspozycji społecznej i wiąże się ze świadomością bycia ocenianym. Wystąpienia publiczne stanowią jedną z najbardziej obciążających sytuacji społecznych i mogą być silnie powiązane z doświadczaniem lęku społecznego, nawet u osób które często występują. Celem prezentacji jest analiza związku pomiędzy subiektywnie doświadczanym lękiem społecznym a ukierunkowaniem uwagi w obecności audytorium. Punkt wyjścia stanowią założenia modeli poznawczych lęku społecznego, zgodnie z którymi tendencyjność uwagi odgrywa kluczową rolę w inicjowaniu i podtrzymywaniu reakcji lękowej (Clark i Wells, 1995; Rapee i Heimberg 1997). W badaniach klinicznych najczęściej wskazuje się na tendencję do kierowania uwagi na siebie oraz na niewerbalne sygnały dezaprobaty ze strony publiczności (takie jak spoglądanie na zegarek, ziewanie, zajmowanie się innymi czynnościami) u osób wysokolękowych. Zależności te próbowano zweryfikować w badaniach na grupie nieklinicznej.

Przedstawione badania przeprowadzono w 2021 roku na grupie 187 studentów Studium Pedagogicznego Uniwersytetu Jagiellońskiego. Wykorzystano w nich autorski kwestionariusz, w którym respondenci oceniali poziom odczuwanego lęku oraz stopień koncentracji uwagi na sobie, publiczności i treści wystąpienia w sytuacji prezentacji publicznej. Wyniki analiz wskazują, że osoby o wyższym poziomie lęku deklarują silniejsze skupienie uwagi na sobie, natomiast osoby o niższym poziomie lęku częściej kierują uwagę na treść wystąpienia i w mniejszym stopniu na sygnały dezaprobaty ze strony publiczności.

Uzyskane rezultaty mogą stać się punktem wyjścia w dyskusji nad dobrostanem psychicznym nauczycieli, w tym nauczycieli akademickich i wskazują na znaczenie świadomego kierowania procesami uwagi podczas wystąpień publicznych. Może to stać się ważnym elementem przeciwdziałania wypaleniu zawodowemu, które powinny stać się centralnym elementem przygotowania dydaktycznego nauczycieli, w tym wykładowców akademickich. Najnowsze trendy w profilaktyce zaburzeń lękowych w terapii poznawczo-behawioralnej oparte są na treningu uwagi, którego elementy zostaną przedstawione podczas prezentacji.

Dobry feedback, czyli jaki? O budowaniu kultury informacji zwrotnej w dydaktyce.

Kamila Gandecka, Anna Chyła

Akademia Górniczo-Hutnicza im. S. Staszica w Krakowie, Centrum e-Learningu i Innowacyjnej Dydaktyki AGH, Kraków

Dobry nauczyciel jest jak ogrodnik. Nie może zmusić rośliny, aby urosła. Jego zadanie polega na stworzeniu dla niej możliwie jak najlepszych warunków do wzrostu oraz rozwoju.

Ken Robinson

Celem wystąpienia jest przedstawienie sposobu na budowanie kultury dobrego feedbacku dydaktycznego na przykładzie działań podejmowanych przez Centrum e-Learningu i Innowacyjnej Dydaktyki AGH, w szczególności autorskiego szkolenia „Informacja zwrotna w dydaktyce”.

Wprowadzenie drobnych zmian w zajęcia dydaktyczne może wpłynąć na ich efektywność. Informacja zwrotna to niedoceniany składnik sukcesu, będący jednocześnie najbardziej naturalnym sposobem wspierania osób studiujących w procesie uczenia się.

W ramach naszego szkolenia posługujemy się metaforą konewki: wskazujemy, że skąpy feedback może hamować rozwój, podczas gdy zbyt obfity może przytłoczyć odbiorcę.

Podczas wystąpienia skupimy się głównie na kwestii udzielania feedbacku przez osobę prowadzącą zajęcia. Słowo *feedback* w swojej konstrukcji zawiera człon *feed*, czyli karmić. To dla nas ważny wątek w rozmowie o celu udzielania informacji zwrotnej w dydaktyce.

Dobrze zaprojektowany feedback nie jest oceną, opinią, pochwałą czy krytyką. To oparty na faktach komunikat o mocnych stronach pracy osoby studiującej lub grupy osób studiujących oraz o błędach, jakie popełniono. Informacja zwrotna ucząca zawiera również konkretne wskazówki, jak wyeliminować błędy oraz sugestie dotyczące dalszego rozwoju danej umiejętności.

Zaprezentujemy ścieżkę rozwoju uczestników naszych szkoleń: od dostrzeżenia niewystarczalności tradycyjnej oceny punktowej, przez naukę modeli feedbacku dopasowanych do specyfiki akademickiej, aż po wypracowanie własnych zasad komunikacji. Zwieńczeniem prezentacji będzie przedstawienie zasad dobrego feedbacku wypracowanych przez uczestników pięciu edycji szkolenia, które mogą stać się punktem wyjścia do dyskusji nad tym, jak udzielać informacji zwrotnej w relacji nauczyciel–student.

Projektowanie ewaluacji formatywnej na platformie Moodle w rozwijaniu akademickiej kompetencji dyskursywnej

Joanna Górecka

Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Poznań

Jednym z celów przedmiotu „Dydaktyka j. obcego w szkole podstawowej” proponowanego na studiach licencjackich studentom specjalności nauczycielskiej jest przygotowanie studentów do czytania specjalistycznych tekstów popularnonaukowych i naukowych oraz rozwijanie ich krytycznego myślenia.

Moje doświadczenia jako prowadzącej zajęcia pozwoliły mi zauważyć, że dla wielu studentów analizowanie wybranych przykładów zadań dydaktycznych oraz tworzenie wyjaśnień i interpretacji w oparciu o argumenty odwołujące się do wiedzy naukowej stanowi duże wyzwanie. W udzielanych odpowiedziach zdarzają się uchybienia polegające na mieszaniu informacji pochodzących z analizowanych źródeł naukowych z wiedzą i rozumowaniem potocznym, pojawiają się błędne lub niekonsekwentne użycia pojęć naukowych, część udzielanych wypowiedzi nie nawiązuje do tekstów źródłowych.

Obserwacja udzielanych przez studentów odpowiedzi uzasadnia potrzebę zmiany w sposobie prowadzenia analizy i interpretacji tekstów źródłowych oraz potrzebę większego modelowania działań dyskursywnych studentów w kontekście zawodowej komunikacji naukowej.

W prowadzonych zajęciach zmiana dotyczyła reorganizacji wybranych zadań dydaktycznych tak, aby bardziej jednoznacznie uwzględniały cele nauczania i stosowane na zajęciach formy ewaluacji, a więc lepiej odpowiadały założeniom konstruktywnego dopasowania. Nowe formy pracy w większym stopniu realizowane są przy użyciu platformy Moodle w logice ewaluacji kształtującej.

Przykłady zadań dydaktycznych przywołane w wystąpieniu pozwolą mi zilustrować rozwój mojej refleksji nad tym, w jaki sposób moja praktyka nauczania ulega zmianom w procesie rozwijania własnej wiedzy dydaktycznej.

Bibliografia

- Berthiaume, D. & N. Rege Colet (red). (2013). *La pédagogie de l'enseignement supérieur : repères théoriques et applications pratiques. T.1. Enseigner au supérieur*. Peter Lang.
- Jacques Lanarès, J., Laperrouza, M. i E. Sylvestre (2023). *Design pédagogique*. Presses polytechniques et universitaires romandes : Lausanne.
- Klus-Stańska, D. (2018). *Paradygmaty dydaktyki. Myśleć teorią o praktyce*. PWN: Warszawa
- Sajdak, A. (2013). *Paradygmaty kształcenia studentów i wspierania rozwoju nauczycieli akademickich. Teoretyczne podstawy dydaktyki akademickiej*. Kraków: Impuls.

Dwa plemiona i język ABCDE: poszukiwanie wspólnego kodu w interprofesjonalnej symulacji medycznej

Stanisław Górski¹, Marcin Wojnarski², Ilona Nowak-Kózka¹, Katarzyna Wojnar-Gruszka³, Błażej Mioduszeowski², Daria Orzechowska², Bartłomiej Czyż²

¹ Uniwersytet Jagielloński Collegium Medicum, Pracownia Kształcenia Interprofesjonalnego, Kraków

² Uniwersytet Jagielloński Collegium Medicum, Kraków

³ Uniwersytet Jagielloński Collegium Medicum, Wydział Nauk o Zdrowiu, Kraków

Kontekst:

Wspólne kształcenie studentów kierunku lekarskiego i pielęgniarstwa pozostaje wyzwaniem dydaktycznym i organizacyjnym. W naszej uczelni obowiązkowa symulacja wysokiej wierności jest jedynym formalnym spotkaniem tych grup w toku edukacji. Studenci wchodzą więc do sali symulacyjnej często jak „dwa plemiona”: uczone podobnych celów klinicznych, lecz funkcjonujące w odmiennych kulturach zawodowych, z różnym rozumieniem ról, kompetencji i odpowiedzialności. Ponieważ spotkania interprofesjonalne są rzadkie, szczególnie ważne staje się znalezienie metody szybkiego ustalenia wspólnego języka współpracy.

Opis praktyki:

W obowiązkowych zajęciach dla studentów V roku kierunku lekarskiego i ostatniego roku pielęgniarstwa wykorzystano model ABCDE nie tylko jako algorytm oceny pacjenta, lecz jako ramę prebriefingu komunikacyjnego. Studenci w mieszanych parach analizowali rozszerzoną kartę ABCDE, przekładając kolejne etapy na konkretne czynności, możliwe role, decyzje i komunikaty zespołowe. „Pierwotny” język ABCDE, zakorzeniony w opisie podstawowych działań i procedur, zaczął pełnić funkcję języka łączącego: pozwalał przejść od listy zadań do wspólnego modelu rozumienia sytuacji, odpowiedzialności i współpracy.

Wnioski:

Praktyka pokazuje, że znana struktura proceduralna może zostać przekształcona w narzędzie dydaktyki komunikacji i współpracy. ABCDE porządkuje rozmowę, ułatwia podział zadań, zmniejsza niepewność dotyczącą ról i wspiera budowanie bezpieczeństwa psychologicznego. Wstępne obserwacje wskazują, że wspólny model mentalny może sprzyjać aktywniejszej komunikacji oraz gotowości do zabierania głosu w sytuacji zagrożenia pacjenta.

Możliwość adaptacji:

Praktyka jest łatwa do adaptacji na innych kierunkach medycznych, nie tylko w kształceniu lekarskim i pielęgniarstwie, lecz także w ratownictwie medycznym, położnictwie czy innych obszarach przygotowujących do pracy zespołowej z pacjentem. W szerszym, uniwersyteckim sensie może służyć jako powielalny koncept dydaktyczny: w pracy między różnymi kierunkami warto najpierw odnaleźć wspólne elementy, języki, procedury lub modele myślenia, a następnie na nich budować współpracę.

Uciekając od wykładu – poznanie ucieleśnione w edukacji medycznej

Anna Grygoruk

Wyższa Szkoła Medyczna w Kłodzku, Kłodzko

Edukacja medyczna coraz częściej odchodzi od transmisyjnego modelu nauczania na rzecz metod aktywizujących, angażujących ciało, emocje oraz społeczne działanie uczestników procesu kształcenia (Guckian i wsp., 2020; Quek i wsp., 2024). Rozwiązania oparte na założeniach poznania ucieleśnionego, umożliwiające łączenie kompetencji z różnych obszarów, są rozwijane przez uczelnie wykorzystujące aktywne i interdyscyplinarne modele kształcenia (np. University of Technology Sydney oraz University of Vermont w Stanach Zjednoczonych) (Allen i wsp., 2023, Philipp and Schmohl, 2023).

Celem posteru jest przedstawienie najważniejszego problemu/wyzwania projektowego escape roomu przygotowanego dla studentów kierunku medycznego (fizjoterapia), założeń metodycznych (poznanie/uczenie ucieleśnione ang. *Embodied Learning*) oraz wizualizacja procesu w odniesieniu do formalnych wymagań dokumentacji przedmiotu (sylabus). Uwzględniono również zakres i cel wykorzystania nowoczesnych technologii, a tym AI.

Podsumowanie to wybrane opinie uczestników zajęć dotyczące poziomu zaangażowania, motywacji do nauki oraz postrzeganej użyteczności tej formy dydaktycznej. Uzyskane informacje wskazują, że escape room może stanowić wartościowe uzupełnienie tradycyjnych metod kształcenia, sprzyjając aktywnemu uczeniu się, współpracy zespołowej oraz integracji wiedzy z praktycznym działaniem.

Między ambicją a dobrostanem: akademickie i społeczno-kulturowe uwarunkowania well-beingu doktorantów

Emila Grzesiak

Uniwersytet Adama Mickiewicza, Wydział Studiów Edukacyjnych, Poznań

Wystąpienie analizuje napięcie między ambicjami naukowymi a zdrowiem psychicznym doktorantów. Celem jest przedstawienie, jak specyficzna kultura uniwersytecka – oparta na rywalizacji i hierarchii – wpływa na dobrostan osób na początku drogi naukowej. Omówione zostaną systemowe bariery oraz społeczne oczekiwania, które mogą prowadzić do izolacji i wypalenia. Wnioski z analizy posłużą do sformułowania postulatów dotyczących wsparcia wellbeingu w strukturach akademickich.

Partnerstwo edukacyjne jako nowy wymiar mistrzostwa akademickich relacji

Marta Grzeško-Nyczka

Akademia Nauk Stosowanych im. Jana Amosa Komeńskiego w Lesznie, Instytut Pedagogiczny

Celem wystąpienia jest ukazanie partnerstwa edukacyjnego jako nowego wymiaru mistrzostwa dydaktyce akademickiej, opartego na dialogu, wzajemności i współodpowiedzialności za proces uczenia się. W perspektywie aksjologicznej partnerstwo nie znosi roli autorytetu, lecz przekształca ją w kierunku autorytetu relacyjnego, budowanego poprzez zaufanie, uważność i uznanie podmiotowości studenta.

Punktem wyjścia rozważań jest teza, że w warunkach masowości kształcenia oraz transformacji technologicznych mistrzostwo w relacjach akademickich ujawnia się w zdolności do budowania partnerstwa poprzez dialog pedagogiczny rozumiany jako narzędzie personalizacji. Dialog ten wykracza poza model jednokierunkowego przekazu wiedzy, otwierając przestrzeń wielokierunkowego uczenia się pomiędzy nauczycielem a studentami, a także między samymi studentami.

Proponowane ujęcie odwołuje się do humanistycznej tradycji edukacji akademickiej oraz współczesnej koncepcji Students as Partners, akcentującej aktywny udział studentów we współtworzeniu doświadczenia edukacyjnego. Pozostaje ono zarazem bliskie konstruktywistycznemu rozumieniu uczenia się jako procesu konstruowania znaczeń w interakcji z innymi. Partnerstwo zostaje przedstawione nie tylko jako jakość relacji, lecz także jako sposób organizowania procesu kształcenia, wspierający autonomię, refleksyjność, zaangażowanie i sprawczość studentów.

Pomiędzy wsparciem a wyręczaniem: ocena samodzielnego wkładu studenta w pracach pisemnych wspieranych przez generatywną AI

Alina Guzik

Politechnika Gdańska, Wydział Zarządzania i Ekonomii, Gdańsk

Upowszechnienie generatywnej sztucznej inteligencji szczególnie silnie wpływa na ocenianie prac pisemnych w szkolnictwie wyższym. Eseje, raporty, analizy przypadków i projekty zaliczeniowe były dotąd traktowane jako względnie wiarygodne świadectwo samodzielnego rozumowania studenta, jego umiejętności argumentacji, analizy źródeł i formułowania wniosków. W warunkach powszechnego dostępu do narzędzi typu LLM założenie to wymaga jednak ponownego namysłu.

Celem wystąpienia jest analiza problemu oceny samodzielnego wkładu studenta w pracach pisemnych tworzonych z użyciem AI. Szczególna uwaga zostanie poświęcona granicy między wsparciem a wyręczaniem, czyli sytuacji, w której chatboty nie tylko pomagają studentom w porządkowaniu myśli, korekcie językowej lub wyszukiwaniu inspiracji, ale przejmują część wysiłku poznawczego związanego z formułowaniem argumentów, interpretacją źródeł i wyciąganiem wniosków.

W wystąpieniu zostanie przedstawiona propozycja modelu oceny, który łączy trzy elementy: ocenę produktu końcowego, analizę procesu powstawania pracy oraz refleksję studenta nad sposobem wykorzystania AI.

Omówione zostaną także konkretne metody oceniania prac pisemnych, w tym między innymi: rozdzielenie oceny produktu i procesu, krótka obrona pracy, pytania weryfikacyjne, dokumentacja procesu, mapa argumentów, zadania z kontrolowaną pułapką, porównanie wersji oraz zadania osadzone w lokalnym lub sytuacyjnym kontekście.

Podczas wystąpienia poruszony zostanie również wątek profilaktyki nadużywania AI w nauce i pracy zawodowej.

Duża grupa nie musi być tłumem. Tutoringowe sposoby budowania relacji i zaangażowania studentów.

Łukasz Hajduk^{1,2}

¹Uniwersytet Jagielloński, ODD Ars Docendi, Kraków

²Uniwersytet Jagielloński, Instytut Pedagogiki, Kraków

W dydaktyce akademickiej duże grupy studentów często kojarzone są z anonimowością, ograniczonym kontaktem oraz trudnościami w budowaniu autentycznego zaangażowania uczestników zajęć. Jednocześnie coraz mocniej akcentuje się znaczenie relacji, podmiotowości i poczucia sprawczości studentów. Dlatego tutoring na uczelniach staje się coraz modniejszy. Narzędzia wykorzystywane w ramach tej metody pozwalają na skuteczne budowanie relacji i zaangażowania studentów. A czy nie dało by się wykorzystać tych narzędzi w dużych grupach, na ćwiczeniach, konwersatoriach, wykładach?

Celem wystąpienia będzie pokazanie, w jaki sposób wybrane strategie, techniki i narzędzia tutoringowe mogą zostać zaadaptowane do pracy z większymi grupami studentów, bez utraty ich relacyjnego i rozwojowego charakteru. Referat będzie oparty na doświadczeniach własnych autora związanych z prowadzeniem tutoringu w ramach Instytutu Pedagogiki UJ, szkolenia tutorów na UJ oraz praktyki trenerskiej w Collegium Wratislaviense.

W trakcie wystąpienia zaprezentowane zostaną praktyczne rozwiązania wspierające budowanie zaangażowania studentów w licznych grupach, m.in. cykl Kolba, narzędzie ułatwiające dyskusję, narzędzia do konstruowania celów. Szczególna uwaga zostanie poświęcona mikrointerakcjom dydaktycznym, które pozwalają tworzyć atmosferę bliskości i bezpieczeństwa nawet w pracy audytoryjnej.

Wystąpienie będzie miało charakter praktyczno-refleksyjny i może stanowić inspirację dla nauczycieli akademickich poszukujących sposobów humanizowania dydaktyki w warunkach pracy z dużymi grupami studentów, niezależnie od rodzaju uczelni i kierunku studiów.

Wartość budowania wspólnoty dydaktyków akademickich. Doświadczenia interdyscyplinarnego sieciowania kadry na przykładzie Uniwersytetu Jana Długosza w Częstochowie

Anna Irasiak, Katarzyna Zalas, Dorota Gębuś, Adrianna Sarnat - Ciastko

Uniwersytet Jana Długosza w Częstochowie, Wydział Nauk Społecznych, Częstochowa

Od 2016 roku Uniwersytet Jana Długosza w Częstochowie stał się miejscem doświadczania edukacji spersonalizowanej. Zostały przyjęte formalne rozwiązania, które umożliwiły wprowadzenie tutoringu rozwojowego i akademickiego. Znalazła się przestrzeń do podniesienia kompetencji nauczycieli akademickich w tym obszarze. Co jednak najważniejsze, stworzyła się wspólnota dydaktyków, którzy rozbudzili w sobie potrzebę zmian i zaczęli zarażać tą potrzebą innych. W swoim wystąpieniu, reprezentując Centrum Innowacyjnej Dydaktyki UJD, chcemy podzielić się wnioskami z obserwacji budowania interdyscyplinarnego zespołu i sieciowania kadry dydaktycznej. Przedstawić wyzwania, jakie kryją się za podjętymi działaniami, ale także odnieść się do obecnych w procesie wartości dodanych. Nasze wystąpienie skierujemy ostatecznie wobec predykcji przyszłości prezentowanej formy współpracy.

Etyka pajęcza i zadanie kosmiczne – dydaktyka akademicka jako praktyka współzależności

Jarosław Jendza

Zakład Dydaktyki i Andragogiki, Instytut Pedagogiki, Wydział Nauk Społecznych, Uniwersytet Gdańsk

Proponowane wystąpienie podejmuje próbę przemyślenia aksjologicznych podstaw dydaktyki akademickiej poprzez zestawienie i twórcze napięcie między kilkoma perspektywami: myślą Marii Montessori, relacyjnymi intuicjami Fernanda Deligny oraz koncepcją etyki pajęczej rozwijaną przez Jayne Osgood, a także krytyczną refleksją nad współczesną edukacją obecną w pracach Gerta Biesty.

Punktem wspólnym tych – pozornie odległych – ujęć jest odejście od rozumienia edukacji jako procesu produkcji efektów na rzecz ujmowania jej jako praktyki relacyjnej, osadzonej w świecie współzależności, niepewności i odpowiedzialności. W tej perspektywie dydaktyka akademicka przestaje być neutralnym narzędziem przekazywania (a nawet konstruowania!) wiedzy czy rozwijania kompetencji, a staje się przestrzenią, w której konstytuują się określone sposoby bycia razem – ze sobą, z innymi osobami, ale także z tym, co pozaludzkie.

Inspiracją dla takiego ujęcia jest pewna myśl Montessori, która – szczególnie w pracy *Education and Peace* – wskazuje, że edukacja nie tyle reaguje na świat, ile współtworzy warunki jego istnienia. W tym sensie pytanie o dydaktykę staje się pytaniem o świat, jaki współtworzymy poprzez praktyki edukacyjne: czy jest to świat oparty na kontroli, przewidywalności, reprodukcji albo beztrosce i zabawie czy raczej na relacyjności i współodpowiedzialności.

Centralną kategorią tej refleksji pozostaje montessoriańskie „zadanie kosmiczne”, rozumiane jako uczestnictwo każdej osoby w większej, współzależnej całości. Nie chodzi tu o przypisanie z góry określonej roli, lecz o stworzenie takich warunków dydaktycznych, w których możliwe staje się rozpoznawanie własnego usytuowania w sieci relacji oraz stopniowe podejmowanie odpowiedzialności za wspólny świat. W tym ujęciu dydaktyka akademicka nie przygotowuje wyłącznie do pełnienia funkcji zawodowych, lecz inicjuje proces stawiania się podmiotem zdolnym do harmonijnego współistnienia.

Tak rozumiana dydaktyka pozostaje jednak w wyraźnym napięciu z dominującymi współcześnie praktykami akademickimi. Z jednej strony, obserwujemy silną technologizację edukacji, podporządkowaną logice prędkości, efektywności, mierzalności i kontroli. Z drugiej – pojawiają się formy dydaktyki określanej jako „aktywna”, czy „zabawowa”, które choć deklaratoryjnie zrywają z transmisyjnym modelem kształcenia, często prowadzą do jego trywializacji. W takich ujęciach proces uczenia się redukowany jest do doświadczenia przyjemności, natychmiastowego i pozytywnego afektu, co – paradoksalnie – może osłabiać jego wymiar egzystencjalny i etyczny. Zarówno logika kontroli, jak i logika trywializacji oddalają dydaktykę od jej potencjału jako przestrzeni budowania relacji i odpowiedzialności.

W tym kontekście pomocne okazuje się odwołanie do myśli Deligny’ego oraz Osgood. Trudno przetłumaczalna koncepcja *lignes d’erre* [linie błędzenia, trajektorie nieintencjonalne] przesuwa uwagę z planowego działania na śledzenie śladów i relacji, które wyłaniają się w procesie bycia w-swiecie. Rozwijana przez Osgood idea „*spideringu*” – wraz z pojęciem etyki pajęczej – proponuje rozumienie praktyki edukacyjnej jako tkania relacji, a nie projektowania rezultatów. Dydaktyka nie polega tu na wyznaczaniu trajektorii, lecz na uważnym podążaniu za tym, co się wydarza: za osobami studiującymi, osobami nauczającymi, materiałami, przestrzeniami i sytuacjami, które wspólnie tworzą dynamiczną sieć powiązań.

Zestawienie kosmicznego zadania z etyką pajęczą prowadzi do przemieszczenia w rozumieniu roli osoby nauczającej. Nie jest ona już wyłącznie projektantką/projektantem procesu dydaktycznego ani jego kontrolerką/kontrolerem, lecz uczestniczką/uczestnikiem relacyjnych konfiguracji. Jej/jego zasadniczym zadaniem staje się podtrzymywanie warunków, w których możliwe jest spotkanie z innością, doświadczenie różnicy rozwijanie zdolności do współistnienia bez upraszczania tej różnicy do łatwo przyswajalnych form.

W takiej perspektywie wartości, o których mowa w dyskursie dydaktyki akademickiej – takie jak zaufanie, autonomia czy odpowiedzialność – nie są uprzednio dane ani możliwe do zadeklarowania w oderwaniu od praktyki. Wyłaniają się one w określonych konfiguracjach relacyjnych i są zarazem ich warunkiem. Dlatego zasadnicze pytanie nie dotyczy tego, jakie wartości powinny organizować dydaktykę, lecz jakie praktyki umożliwiają ich zaistnienie.

W konkluzji wystąpienia proponuję odejście od rozumienia dydaktyki jako technologii kształcenia (tak przecież obecnej w coraz bardziej popularnych uczelnianych centrach doskonalenia kompetencji dydaktycznych), i to niezależnie od tego, czy przyjmuje ona formę kontroli, czy pozornie emancypacyjnej aktywizacji – na rzecz ujęcia jej jako praktyki współzależności. Jeśli edukacja ma budować pokój (a tego zapewne bardzo sobie życzymy?), to dydaktyka akademicka jest uczestnictwem w kruchym, nieprzewidywalnym i wymagającym procesie wspólnego zamieszkiwania świata.

Pedagogika multimodalna jako element kształcenia przyszłych pedagogów – przykład dobrej praktyki z Uniwersytetu Josipa Juraja Strossmayera w Osijeku (Chorwacja)

Paulina Kajdanowicz

Szkoła Doktorska Uniwersytetu Jana Długosza, Katedra Pedagogiki, Częstochowa

Wystąpienie prezentuje doświadczenia doktorantki, zdobyte podczas dwutygodniowego stażu dydaktyczno-obserwacyjnego realizowanego w terminie 30.11–14.12.2025 na Uniwersytecie Josipa Juraja Strossmayera w Osijeku, na Wydziale Nauk Humanistycznych i społecznych.

Punktem wyjścia do refleksji jest kurs „Multimodal Pedagogy”, którego autorką jest Senka Žižanović, adiunkt w powyższym uniwersytecie. Założeniem kursu jest przygotowanie przyszłych pedagogów do pracy w zróżnicowanych środowiskach edukacyjnych poprzez rozwijanie otwartości, kreatywności oraz kompetencji interpersonalnych i komunikacyjnych. Kurs zawiera w sobie różnorodne formy aktywnego uczestnictwa studentów, takie jak creative movement, taniec, storytelling, drama, rysunek czy karty skojarzeń. Multimodalność rozumiana jest tutaj jako wieloaspektowe doświadczanie procesu uczenia się, angażujące ciało, emocje, wyobraźnię i relacje społeczne.

Istotnym elementem prezentacji będzie również próba transferu wybranych metod i doświadczeń zdobytych podczas stażu do własnej praktyki dydaktycznej realizowanej przez doktorantkę na Uniwersytecie Jana Długosza w Częstochowie. Wybrane ćwiczenia i aktywności inspirowane pedagogiką multimodalną zostały wykorzystane podczas zajęć „Aktywne metody pokonywania stresu”. Wystąpienie obejmie także refleksję nad reakcjami studentów oraz rezultatami wdrożonych działań, wskazując na ich potencjał w zakresie budowania zaangażowania, samoświadomości i kompetencji społecznych uczestników.

Wnioski płynące z obserwacji doktorantki wskazują, że pedagogika multimodalna może stanowić istotny element kształcenia przyszłych pedagogów, szczególnie w kontekście współczesnych wyzwań edukacyjnych wymagających elastyczności, empatii i umiejętności pracy metodami aktywizującymi. Adaptacja wybranych elementów kursu do programów studiów pedagogicznych mogłaby wspierać rozwój bardziej holistycznego modelu kształcenia nauczycieli i pedagogów, uwzględniającego zarówno kompetencje merytoryczne, jak i społeczne, emocjonalne oraz twórcze.

Od autobiografii edukacyjnej do filozofii nauczania i dobrostanu. Model kształcenia nauczycieli polonistów

Agnieszka Kania

Uniwersytet Jagielloński, Wydział Polonistyki, Kraków

W referacie przedstawię charakterystykę kolejnych etapów procesu kształcenia przyszłych nauczycieli polonistów na kierunku filologia polska nauczycielska na Wydziale Polonistyki UJ. Realizowany przeze mnie model pracy na różnego typu zajęciach od pierwszego do ostatniego roku studiów ma pewne inspiracje w rozwiązaniach amerykańskich (m. in. autobiografia edukacyjna, filozofia nauczania, ocenianie poprzez *rubrics*) i metodach coachingowych (m. in. obserwacja samorozwoju, wyznaczanie celów, dbanie o własny dobrostan), został także w wybranych aspektach pogłębiony w praktyce w czasie realizacji projektu NCBR "Profesjonalny polonista. Praktyka i personalizacja" (tutoring, analiza efektów praktyki ciągłej, projekty studenckie). W perspektywie coraz wyższych wymagań, jakie przed nauczycielami języka ojczystego, literatury i kultury stawia rzeczywistość społeczno-kulturowa i rozwój AI, a także wobec dużej podatności tej konkretnej profesji na wypalenie zawodowe przemysłane kształcenie przyszłych polonistów jest dużym, ale możliwym do realizacji wyzwaniem. Dzięki informacjom zwrotnym zgromadzonym w czasie trwania projektu NCBR oraz w ramach współpracy z absolwentami kierunku podam także rzeczywiste efekty przyjętej koncepcji kształcenia.

Postawy studentów wobec wykorzystania generatywnej sztucznej inteligencji w procesie uczenia się a projektowanie dydaktyki akademickiej

Wioleta Joanna Karna

Instytut Spraw Publicznych, Wydział Zarządzania i Komunikacji Społecznej UJ, Kraków

Dynamiczny rozwój generatywnej sztucznej inteligencji zmienia sposób uczenia się studentów oraz stawia przed nauczycielami akademickimi nowe wyzwania związane z projektowaniem procesu dydaktycznego. Dotychczasowe badania dotyczą przede wszystkim na wykorzystaniu generatywnej sztucznej inteligencji przez studentów, jej wpływie na proces uczenia się, ocenianie oraz problematykę uczciwości akademickiej (m.in. Yusuf i in., 2024; Xia i in., 2024; Bittle i El-Gayar, 2025). Znacznie rzadziej analizuje się jednak, w jaki sposób postawy studentów wobec generatywnej sztucznej inteligencji mogą wpływać na projektowanie procesu dydaktycznego.

Celem badania jest identyfikacja postaw studentów wobec wykorzystania generatywnej sztucznej inteligencji w procesie uczenia się oraz określenie czynników kształtujących te postawy i ich znaczenia dla projektowania dydaktyki akademickiej.

Badanie zostanie przeprowadzone metodą sondażu diagnostycznego z wykorzystaniem kwestionariusza ankiety skierowanego do studentów Uniwersytetu Jagiellońskiego. Analiza obejmie wykorzystanie AI na różnych etapach procesu uczenia się, postrzegane korzyści i ograniczenia stosowania tych narzędzi, a także opinie studentów dotyczące zasad korzystania z AI w dydaktyce akademickiej.

Wyniki badania pozwolą lepiej zrozumieć postawy studentów wobec generatywnej sztucznej inteligencji oraz sformułować rekomendacje wspierające projektowanie procesu dydaktycznego z uwzględnieniem odpowiedzialnego i świadomego wykorzystania AI.

Ewolucja programu nauczania i metod uczenia w przedmiocie Technologia betonu w odpowiedzi na zmiany zachodzące w świecie

Wojciech Kilian

Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu, Wydział Inżynierii Kształtowania Środowiska i Geodezji, Wrocław

Wystąpienie analizuje proces ewolucji dydaktycznej, będący odpowiedzią na kryzys tradycyjnego modelu odtwórczego w nauczaniu przedmiotów technicznych. W modelu tym ćwiczenia laboratoryjne z technologii betonu ograniczały się do mechanicznego powielania procedur, co skutkowało znużeniem i pasywnością studentów. Proponowana zmiana paradygmatu opiera się na fundamencie osobistej przemiany nauczyciela, który odchodzi od roli przekaźnika wiedzy na rzecz autentycznego towarzysza w procesie rozwoju. Zmiana ta zakłada postrzeganie studenta nie tylko jako przyszłego inżyniera, ale przede wszystkim jako istoty ludzkiej z jej indywidualnymi zasobami. Kluczowym elementem transformacji jest wprowadzenie strategii aktywizujących, takich jak nauczanie oparte na problemach (PBL) oraz uczenie się przez doświadczenie (ang. *experiential learning*), dzięki którym teoria staje się narzędziem rozwiązywania realnych wyzwań inżynierskich. Ważną rolę odgrywają elementy zabawy i gamifikacji, które budując poczucie bezpieczeństwa i redukując lęk przed błędem, pozwalają na osiągnięcie stanu optymalnego zaangażowania (ang. *flow*). W wyniku tak prowadzonego procesu kształtuje się transdyscyplinarna percepcja wiedzy oraz rośnie poczucie sprawczości i osobista odpowiedzialność za efekty nauki. Istotnym warunkiem sukcesu jest elastyczna postawa nauczyciela, który ceni eksperyment i tworzy warunki do samodzielnego wyciągania wniosków oraz syntezy doświadczeń w spójny zestaw kompetencji. Przedstawione zmiany obrazują redefinicję dydaktyki z modelu transmisyjnego w przestrzeń relacji, gdzie autentyczna obecność nauczyciela staje się katalizatorem twórczej aktywności i motywacji wewnętrznej. Ważnym efektem transformacji jest także osadzenie treści technicznych w kontekście uniwersalnych wartości humanistycznych, takich jak odpowiedzialność, wolność wyboru i sprawiedliwość.

Model Podwójnego Diamentu (Double Diamond Model) jako metoda budowania kultury współpracy

Anna Kocurek

Uniwersytet Jagielloński Collegium Medicum, Centrum Innowacyjnej Edukacji Medycznej, Kraków

Celem pracy jest przedstawienie procesu projektowania zmian z wykorzystaniem modelu podwójnego diamentu w przedmiocie „Laboratoryjne Nauczanie Umiejętności Klinicznych” (realizowanym na Wydziale Lekarskim CMUJ od 2. do 5. roku studiów, 10 ECTS) oraz refleksja nad użytecznością tego podejścia w koordynowaniu pracy interdyscyplinarnego zespołu odpowiedzialnego za realizację poszczególnych modułów kształcenia.

W odpowiedzi na ewolucję programu studiów, wynikającą ze zmiany Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego, definiującego standardy kształcenia na kierunku lekarskim, podjęto rewizję kursu. Kanwą, ułatwiającą współpracę osób zaangażowanych w tworzenie tego przedmiotu, stał się model wywodzący się z jednego z podejść służących projektowaniu produktów cyfrowych. W fazie Odkrywania zorganizowano spotkanie poświęcone wspólnemu zdefiniowaniu wyzwań oraz stworzeniu profilu absolwenta kierunku lekarskiego w perspektywie roku 2030. Pomiędzy spotkaniami zrealizowano fazę Definiowania – w tym przegląd aktualnej literatury i zgromadzenie materiałów, szczególnie dotyczących uczenia i oceniania kompetencji komunikacyjnych. Faza Rozwijania obejmowała warsztat zespołowy poprzedzony ćwiczeniem integrującym uczestników. Kluczowym elementem był poker kryterialny, podczas którego na nowo przypisano efekty uczenia się do poszczególnych modułów kursu. Pozwoliło to zidentyfikować obszary wymagające zmian oraz powołać mniejsze zespoły odpowiedzialne za ich wdrożenie. Obecnie trwa faza Realizacji, obejmująca implementację i ewaluację zmian wprowadzonych w programie realizowanym przez studentów rozpoczynających studia od roku akademickiego 2024/2025.

Budowanie kultury współpracy w grupie koordynatorów reprezentujących różne specjalizacje medyczne stanowi istotne wyzwanie organizacyjne. Zastosowanie modelu podwójnego diamentu uporządkowało proces projektowania zmian, sprzyjało lepszemu zrozumieniu wzajemnych ról i odpowiedzialności oraz stworzyło przestrzeń do wymiany doświadczeń. Metoda ta wspierała także bardziej efektywny podział zadań i rozwój wspólnej wizji kształcenia.

Personalizacja akademickiego kształcenia - perspektywa Uniwersytetu Jagiellońskiego w świetle badań własnych

Dagmara Kolasa

Uniwersytet Jagielloński, Wydział Filozoficzny, Instytut Pedagogiki, Kraków

W swoim wystąpieniu przybliżę wyniki przeprowadzonych przeze mnie badań dotyczących akademickiej edukacji spersonalizowanej. Z uwagi na to, że kategoria "edukacja spersonalizowana" nie doczekała się jeszcze teoretycznych opracowań, na początku wystąpienia przedstawię wyniki przeprowadzonych badań teoretycznych, które doprowadziły mnie do stworzenia autorskiej (re)konstrukcji rozumienia akademickiej edukacji spersonalizowanej. Podczas prezentacji zaprezentuję jej źródła, teoretyczne podstawy oraz przedstawię jej 5 filarów: założenia antropologiczne, cele kształcenia, charakter relacji nauczyciel-student, metody nauczania-uczenia się oraz sposoby ewaluacji procesu kształcenia.

Następnie przejdę do prezentacji wyników badań empirycznych przeprowadzonych w Uniwersytecie Jagiellońskim. Przedstawię założenia metodologiczne (badania zostały osadzone w metodologii badań jakościowych) oraz przebieg procesu badawczego. Ukażę najistotniejsze wątki występujące w indywidualnych wywiadach pogłębionych z osobami z kadry zarządzającej, nauczycielami akademickimi i studentami. Dokonując interpretacji materiału badawczego wskażę zidentyfikowane sposoby opisu akademickiej edukacji spersonalizowanej, proponowane działania, których adresatami mogą być zarówno studenci jak i nauczyciele akademicy, przedstawię ocenę edukacji spersonalizowanej w narracji osób badanych, ukażę realizację akademickiej edukacji spersonalizowanej w murach UJ, oraz zasygnalizuję namysł nad kondycją dydaktyki akademickiej. Podsumowaniem wystąpienia będzie prezentacja rozwiniętych z badań teoretycznych 5 filarów akademickiej edukacji spersonalizowanej.

Cyfrowa transformacja wsparcia osób studiujących ze szczególnymi potrzebami jako praktyka dydaktyki opartej na wartościach. Studium przypadku Uniwersytetu SWPS

Marta Komor¹, Anna Ziółkowska^{2,3}

¹Uniwersytet SWPS, Dział Komunikacji i Obsługi, Warszawa

²Uniwersytet SWPS, Wydział Psychologii i Prawa w Poznaniu, Poznań

³Uniwersytet SWPS, Centrum Rozwoju Kompetencji Akademickich, Warszawa

Celem wystąpienia będzie przedstawienie procesu przebudowy systemu wsparcia osób studiujących ze szczególnymi potrzebami na Uniwersytecie SWPS w latach 2022–2026. Punktem wyjścia była diagnoza barier obecnych w rozproszonym, „negocjacyjnym” modelu przyznawania adaptacji, w którym osoba studiująca musiała samodzielnie uzgadniać warunki wsparcia z wieloma osobami prowadzącymi zajęcia. Model ten generował wysokie koszty emocjonalne, ryzyko stygmatyzacji, chaos informacyjny i nierówności proceduralne. Odpowiedzią stało się opracowanie zintegrowanego systemu „Moje adaptacje”, łączącego rozwiązania organizacyjne, dydaktyczne i technologiczne. Główną tezę wystąpienia jest to, że cyfryzacja systemu wsparcia nie powinna być rozumiana jako cel sam w sobie, lecz jako narzędzie realizacji wartości konstytuujących odpowiedzialną dydaktykę akademicką. Przedstawimy trzy zasady projektowe nowego modelu: racjonalnych dostosowań w realizacji efektów uczenia się, indywidualizację adaptacji oraz partnerski podział odpowiedzialności między osobą studiującą, jednostką wsparcia i kadrą dydaktyczną. Pokażemy, w jaki sposób odpowiednio zaprojektowany system może jednocześnie ograniczać biurokrację, wzmacniać transparentność decyzji, chronić prywatność, wspierać komunikację inkluzywną i redukować psychologiczne bariery korzystania ze wsparcia. Studium przypadku Uniwersytetu SWPS pozwala spojrzeć na ideę uczelni dostępnej nie jako na system zarządzania wyjątkami od reguł, lecz jako na model organizowania środowiska uczenia się, w którym personalizacja wsparcia, sprawiedliwy dostęp do edukacji i wysokie standardy akademickie wzajemnie się wzmacniają. Wnioski z wdrożenia mogą być użyteczne dla uczelni, które poszukują rozwiązań łączących dostępność, jakość kształcenia i odpowiedzialnie projektowaną transformację cyfrową.

Małgorzata Krzeczowska^{1,2}, Kristina Vorontsova³

¹Uniwersytet Jagielloński, Wydział Chemii UJ, Kraków

²Ośrodek Doskonalenia Dydaktycznego Ars Docendi , Kraków

³Uniwersytet Jagielloński , Wydział Filologiczny , Kraków

W debacie nad jakością dydaktyki akademickiej mentoring najczęściej postrzegany jest jako forma wsparcia młodej kadry w adaptacji do środowiska uczelni, rozwijaniu kompetencji zawodowych oraz wzmacnianiu pewności w roli nauczyciela akademickiego. Aktualne badania wskazują jednak, że mentoring należy traktować jako systemowe wsparcie rozwoju dydaktycznego i zawodowego kadry akademickiej, a nie wyłącznie jako pomoc dla początkujących pracowników.

Coraz częściej dostrzega się także, że relacja mentoringowa — mimo swojego wyraźnie asymetrycznego charakteru — może przynosić korzyści rozwojowe również po stronie mentora, uruchamiając procesy autorefleksji, reinterpretacji własnej praktyki oraz rekonstrukcji tożsamości zawodowej.

Prezentowany poster ma charakter jakościowy i refleksyjno-analityczny. Opiera się na autorefleksji mentorki oraz refleksjach mentee dotyczących przebiegu relacji mentoringowej, jej znaczenia dla rozwoju dydaktycznego, postrzeganych korzyści i kluczowych momentów tej relacji. Wstępna analiza wskazuje, że mentoring sprzyja wzmacnianiu sprawczości i pewności w roli dydaktycznej mentee, a zarazem może inicjować pogłębioną autorefleksję nad własną praktyką oraz wzmacniać tożsamość zawodową mentorki, co jest niezwykle ważne i cenne w sytuacji odczuwania wypalenia zawodowego.

Literatura:

Nuis, W., Segers, M. S. R., & Beausaert, S. A. J. (2023). Conceptualizing mentoring in higher education: A systematic literature review. *Educational Research Review*, 41, 100565.

Voinea, M., Cioloca, A. M., & Şiţoiu, A. (2026). Academic mentoring for a university career in the 21st century. *Frontiers in Education*, 11, 1754089.

O bezpieczeństwie psychologicznym w uniwersytecie słów kilka

Krzysztof Leja

Wydział Zarządzania i Ekonomii, Politechnika Gdańska

Autor podejmie próbę uzasadnienia dlaczego bezpieczeństwo psychologiczne w uniwersytecie ma istotne znaczenia dla doskonalenia efektywności prowadzonych badań naukowych, dydaktyki oraz realizacji trzeciej misji uczelni. Wskaże też negatywne skutki dla uczelni w przypadku, gdy zapewnienie bezpieczeństwa psychologicznego nie jest w centrum zainteresowań osób podejmujących decyzje ważne dla pracowników uczelni. W podsumowaniu zaproponuje model zarządzania uniwersytetem opierający się na troskliwym przywództwie.

Współtworzenie uczelni: potencjał crowdsourcingu w rozwoju kompetencji akademickich

Regina Lenart

Uniwersytet Jagielloński, Wydział Zarządzania i Komunikacji Społecznej, Kraków

Wystąpienie poświęcone jest crowdsourcingowi wewnętrznemu jako narzędziu współtworzenia uczelni i rozwijania kompetencji akademickich kadry dydaktycznej. W warunkach rosnącej złożoności środowiska akademickiego oraz napięcia między kontrolą instytucjonalną a autonomią nauczyciela akademickiego pojawia się potrzeba poszukiwania rozwiązań opartych na współodpowiedzialności i zbiorowej refleksji nad procesem kształcenia. Crowdsourcing rozumiany jest tu jako systemowe włączanie pracowników i studentów w generowanie rozwiązań dydaktycznych, dzielenie się doświadczeniem oraz współtworzenie standardów jakości.

Celem wystąpienia jest ukazanie, w jaki sposób mechanizmy zbiorowej inteligencji mogą wspierać rozwój kompetencji dydaktycznych, refleksyjność praktyki nauczania oraz kulturę organizacyjną opartą na zaufaniu. Przedstawione zostaną przykłady zastosowań crowdsourcingu wewnętrznego w obszarze projektowania zajęć, oceny metod nauczania oraz adaptacji technologii (w tym narzędzi AI) w dydaktyce akademickiej.

W wystąpieniu wskazane zostaną także ograniczenia tego podejścia — m.in. ryzyko formalizacji partycypacji, przeciążenie pracowników oraz konieczność budowania bezpiecznej przestrzeni do wymiany doświadczeń. W konkluzji crowdsourcing zostanie zaprezentowany jako praktyka wzmacniająca sprawczość zbiorową i profesjonalizację roli nauczyciela akademickiego, a zarazem jako alternatywa dla wyłącznie ewaluacyjnego modelu zarządzania jakością kształcenia.

Aneta Lipińska

Instytut Ekonomii, Finansów i Zarządzania, Wydział Zarządzania i Komunikacji Społecznej, Kraków

Wystąpienie podejmuje problem, w jaki sposób upowszechnienie generatywnej sztucznej inteligencji w środowisku akademickim wymusza redefinicję samego procesu kształcenia — nie przez dołożenie kolejnego narzędzia, lecz przez zmianę architektury kursu: kompetencji i celów uczenia, projektowania zadań i informacji zwrotnej, oceniania oraz relacji wykładowca–student. Punktem wyjścia jest teza powtarzająca się w najnowszych przeglądach: efekt AI w dydaktyce zależy nie od samej technologii, lecz od jej osadzenia w pedagogice, sprawczości człowieka i celu kursu (Noroozi i in., 2025; Long i in., 2026). Z perspektywy wykładowcy, łącząc analizę literatury z refleksją nad własną praktyką dydaktyczną, wskażę trzy obszary redefinicji, ułożone zgodnie z logiką projektowania kursu. Pierwszym i wyjściowym są kompetencje studenta i wykładowcy — przesunięcie akcentu z umiejętności obsługi narzędzi cyfrowych ku zdolności krytycznego rozumienia działania systemów AI, oceny generowanych przez nie treści oraz etycznego współtworzenia z nimi wiedzy (Ng i in., 2021; Laupichler i in., 2022). To one wyznaczają zaktualizowane cele kształcenia i dopiero z nich wynikają decyzje o kształcie zajęć. Drugi obszar to projektowanie zadań i weryfikacja prac studenckich: LLM-y skutecznie wspierają spersonalizowaną informację zwrotną, ale dla wykładowcy kluczową kompetencją staje się prompt engineering — zarówno przy tworzeniu poleceń sprzyjających autentycznemu uczeniu się, jak i w procesie weryfikacji jakości, spójności i samodzielności prac studenckich (Yavariabdi i in., 2025). Trzecim, domykającym zmianę obszarem jest ocenianie: badania eksperymentalne pokazują, że dotychczasowe sposoby oceniania nie chronią integralności akademickiej, a wykrywanie treści GenAI jest zawodne (Kofinas, Tsay i Pike, 2025). W wystąpieniu zilustruję te trzy kierunki rozwiązaniami dydaktycznymi, podporządkowanymi wartościom etyki, rzetelności i transparentności. Podstawą doboru przykładów będą opisane w literaturze przedmiotu. dobre praktyki oraz własne doświadczenia wykładowcy akademickiego.

Nowe wyzwania dydaktyki akademickiej – projektowanie środowisk uczenia się w perspektywie konstrukttywizmu Davida Jonassena

Monika Maciejewska

Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie, Wydział Nauk Społecznych, Olsztyn

Współczesna dydaktyka akademicka coraz częściej odchodzi od transmisyjnego modelu nauczania na rzecz projektowania środowisk uczenia się, wspierających aktywne konstruowanie wiedzy przez studentów. Inspiracją dla takich działań może być teoria Davida Jonassena, zgodnie z którą uczenie się ma charakter problemowy, kontekstowy i społeczny. Środowisko edukacyjne powinno angażować studentów w analizowanie rzeczywistych problemów, współpracę, refleksję i samodzielne poszukiwanie znaczeń. W warunkach transformacji cyfrowej i rosnącej potrzeby personalizacji kształcenia nauczyciel akademicki może być projektantem doświadczeń edukacyjnych, mentorem i organizatorem przestrzeni dialogu.

Poster zawiera krótki opis teorii projektowania środowisk uczenia się Davida Jonassena, analizę wybranych badań dotyczących zastosowania tej koncepcji w szkolnictwie wyższym oraz przykład projektu dydaktycznego realizowanego ze studentami pedagogiki. Celem prezentacji jest ukazanie możliwości wykorzystania konstruktivistycznych środowisk uczenia się w dydaktyce akademickiej, szczególnie w rozwijaniu samodzielności, refleksyjności i kompetencji współpracy studentów.

Od wiedzy do działania – jak obudzić wykład do życia

Iwona Maciejowska^{1,2}

¹Uniwersytet Jagielloński, Wydział Chemii, Kraków

²Ośrodek Doskonalenia Dydaktycznego Ars Docendi , Kraków

Wystąpienie prezentuje przykład dobrej (mam nadzieję) praktyki dydaktycznej realizowanej w ramach kursu „Podstawy zrównoważonego rozwoju”, realizowanego w ramach 5 ECTS z przedmiotów humanistyczno-społecznych dla studentów II roku biologii. Punktem wyjścia do uruchomienia tego kursu były wyniki badań i obserwacji własnych wskazujące na to, że studenci nauk przyrodniczych utożsamiają zrównoważony rozwój głównie z ochroną środowiska. Kurs, zainicjowany i koordynowany przez profesorkę UJ dr hab. Małgorzatę Dudę, ma na celu poszerzenie tego rozumienia o wymiar społeczny i ekonomiczny oraz rozwój odpowiedzialnych postaw.

Przedstawiona zostanie koncepcja prowadzonej przez autorkę tej prezentacji części omawianego przedmiotu w taki sposób, by – mimo formy wykładu dla ok. 100 osób – wspierać nie tylko efekty w obszarze „zna i rozumie”, lecz także umiejętności i kompetencje społeczne. Omówiony zostanie dobór treści oraz zastosowane metody aktywizujące (m.in. dyskusje w parach, chmury pojęciowe, samodzielna analiza danych przez studentów), a także elementy grywalizacji (wyzwania, misje, zadania indywidualne i grupowe).

Zaprezentowane zostaną wnioski wynikające z obserwacji oraz zebranych opinii studentów i innych nauczycieli akademickich. Szczególna uwaga zostanie poświęcona możliwości osiągnięcia efektów uczenia się wykraczających poza przekaz wiedzy w przypadku dużej grupy i formy wykładu. Proponowane rozwiązania mają pewien potencjał adaptacyjny, zwłaszcza w kursach, gdzie kluczowe jest łączenie treści merytorycznych z kształtowaniem kompetencji.

Jaka piękna katastrofa. W poszukiwaniu pól sprawczości nauczyciela akademickiego wobec inercji systemu.

Joanna Mytnik,

Centrum Nowoczesnej Edukacji Politechniki Gdańskiej

Szkolnictwo wyższe zdaje się nie reagować adekwatnie na zmianę, która właśnie zachodzi w każdym obszarze naszego życia. Generatywna sztuczna inteligencja przestała być nowinką techniczną i, jak ujmuje to James Yoonil Auh, stała się "niewidzialną infrastrukturą myślenia", "atmosferą poznania". Zmieniają się paradygmaty, a brakuje nam poważnej dyskusji na poziomie krajowym.

Studenci wchodzą dziś na uczelnie z innymi wzorcami uwagi i innymi sposobami uczenia się niż ci, dla których projektowano uniwersytet. Reakcja systemu pozostaje nieadekwatna do skali zmiany. Ian Richardson mówi, że największym zagrożeniem dla uniwersytetu jest inercja instytucjonalna i chroniczny brak wyobraźni.

Centra doskonalenia dydaktycznego są dziś w uczelniach miejscami, w których najwyraźniej słychać sygnały zmiany i z których można budować odpowiedzi adekwatne do potrzeb nowych studentów. W takich jednostkach wyraźnie widać granice możliwości wykładowcy i ciężar systemowej bezwładności.

Dlaczego uniwersytet tej zmiany nie rozpoznaje? To pytanie pozostawię retorycznym, ale poszukam odpowiedzi na inne, by działać w strefie wpływu: jak dziś nauczyciel akademicki może pracować ze studentami w sposób wspierający kompetencje głębokiego czytania, refleksyjnego i krytycznego myślenia oraz etyczną relację z technologią? I dlaczego warto.

"Jaka piękna katastrofa", mówi Zorba u Kazantzakisa, gdy wali się jego życiowy projekt. I tańczy dalej. To wystąpienie jest zaproszeniem do działania w kryzysie.

AI - pretekst do zmian w dydaktyce akademickiej

Bartosz Naskręcki^{1,2}

¹Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

²Politechnika Warszawska

Gwałtowne zmiany wywołane w naszej cywilizacji przez wprowadzenie algorytmów opartych na sztucznej inteligencji powodują, że dydaktyka akademicka staje przed wielkimi wyzwaniami. W trakcie spotkania omówię z praktycznego punktu widzenia jak zmiany te mogą być pozytywne, jakie są zagrożenia w edukacji oraz jak widzę dydaktykę akademicką w świetle tych zmian w perspektywie najbliższej dekady.

"Moją pasją są studia" - projekt edukacyjny realizowany przez studentów UJ w ramach praktyk zawodowych

Mariusz Noga

Uniwersytet Jagielloński, Studium Pedagogiczne, Kraków

Poster będzie zawierał informacje na temat projektu edukacyjnego „Moją pasją są studia”, realizowanego od ponad 10 lat przez studentów Studium Pedagogicznego UJ. Projekt prowadzony jest w ramach praktyk zawodowych psychologiczno-pedagogicznych oraz podlega obserwacji i omówieniu przez nauczyciela akademickiego. Jego celem jest prowadzenie w szkołach i placówkach oświatowych zajęć dydaktyczno-wychowawczych, ściśle powiązanych z kierunkiem studiów realizowanych przez studentów. Projekt promuje również ofertę Uniwersytetu Jagiellońskiego wśród dzieci i młodzieży.

Sztuka budowania zgranych zespołów. Od team buildingu do integracji.

Mariusz Ozimek, Paweł Ochwat

UJ, SWFiS, Kraków

UJ, SWFiS, Kraków

Tematem wystąpienia jest analiza problematyki budowania zintegrowanych i efektywnie funkcjonujących zespołów poprzez proces integracji ich członków oraz kształtowanie wzajemnego zaufania wewnątrz grupy. Umiejętność ta stanowi istotną kompetencję psychologiczną osób odpowiedzialnych za zarządzanie zespołami w różnorodnych obszarach działalności człowieka - począwszy od edukacji, sportu, poprzez rekreację, aż po zarządzanie projektami w środowisku biznesowym i naukowym.

W literaturze przedmiotu podkreśla się, iż grupy zintegrowane, o wysokim poziomie zaufania i poczucia przynależności, cechują się większą skutecznością w realizacji zadań, większą otwartością na wymianę pomysłów oraz większą gotowością do współpracy. Integracja sprzyja budowaniu pozytywnych relacji społecznych, co przekłada się na wzrost efektywności funkcjonowania całego zespołu.

Wykład składa się z dwóch zasadniczych części. W części teoretycznej dokonano analizy pojęcia grupy społecznej, jej struktury, dynamiki oraz spójności. Ponadto przedstawiono zagadnienia związane z team buildingiem, rozumianym jako proces świadomego kształtowania zespołu i wzmacniania jego wewnętrznych więzi.

Część praktyczna zawiera szczegółową charakterystykę etapów integracji oraz prezentuje szeroki katalog ćwiczeń i zadań integracyjnych, dostosowanych do pracy z różnorodnymi grupami, w odmiennych warunkach środowiskowych. Zaproponowane rozwiązania obejmują zarówno zadania realizowane w pomieszczeniach, jak i aktywności terenowe oraz gry strategiczne o charakterze integracyjnym.

Przedstawione w pracy propozycje stanowią rezultat ponad dwudziestoletniego doświadczenia autorów w zakresie organizowania i prowadzenia zajęć integracyjnych z różnymi grupami uczestników.

Filozofia jako narzędzie rozumienia. Metoda problemowa w dydaktyce filozofii na kierunkach niefilozoficznych

Ewa Odoj

Uniwersytet Ignatianum w Krakowie, Centrum badawczo-wdrożeniowe "Critical Thinking Research Lab", Kraków

Filozofia w programach studiów niefilozoficznych — sprowadzana do przekrojowego kursu historii filozofii — bywa odbierana jako balast erudycyjny, oderwany od dyscypliny studenta i pozbawiony wartości. Tymczasem to właśnie kierunki prawnicze, medyczne, ekonomiczne, inżynierskie czy pedagogiczne potrzebują refleksji nad pojęciowymi i normatywnymi podstawami swoich dyscyplin: nad pojęciem osoby, sprawiedliwości, ryzyka, odpowiedzialności, wiedzy czy zdrowia.

Podczas wystąpienia przedstawiona zostanie propozycja konwersatoryjnej metody prowadzenia zajęć z filozofii na kierunkach niefilozoficznych, ukierunkowanej na krytyczną analizę kluczowych problemów filozoficznych („metoda problemowa”). Metoda ta obejmuje pięć etapów: (1) prezentację problemu w jego egzystencjalnej i dyscyplinarnej doniosłości; (2) ekspozycję najważniejszych stanowisk wedle zasady *steel man*; (3) wyrażenie pierwszych intuicji uczestników; (4) dyskusję ważącą racje, ujawniającą strukturę argumentów i błędy poznawcze;

(5) weryfikację dotychczasowych intuicji (wzmocnienie lub osłabienie).

Metoda problemowa osadzona jest w sokratejskiej tradycji filozofii jako ćwiczenia myślenia oraz w programie kultury logicznej szkoły lwowsko-warszawskiej. Rozwija narzędzia logiki praktycznej (analiza argumentu, rozpoznawanie sofizmatów, zasada życzliwej interpretacji), a zarazem buduje świadomość metakognitywną — wrażliwość na błędy poznawcze, rozumowania motywowane, konformizm epistemiczny.

Tak prowadzone konwersatorium przestaje być erudycyjną dygresją, a staje się laboratorium kluczowych kompetencji XXI wieku: analitycznego i krytycznego myślenia, kultury logicznej, pokory intelektualnej, autonomii poznawczej i kultury deliberatywnej obywatelskości. Równocześnie pozwala zachować akademię jako miejsce formacji intelektualnej, która kształci w zakresie rozumienia rzeczywistości, zwłaszcza w jej aksjologicznym wymiarze, a nie tylko przyucza do wykonywania określonych zawodów.

Symulacja pracy nauczyciela. VR jako narzędzie kształcenia przyszłych nauczycieli w Studium Pedagogicznym UJ

Krzysztof T. Piotrowski

Uniwersytet Jagielloński, Studium Pedagogiczne UJ, Kraków

Program „Symulacja VR trudnej rozmowy z rodzicem ucznia” jest testowo realizowany w Studium Pedagogicznym UJ już od bieżącego roku, a stanie się standardem pracy od r.a. 2026/2027. Jesteśmy pierwszą jednostką uniwersytecką wykorzystującą to innowacyjne narzędzie. Projekt był finansowany w ramach Inkubatora Innowacji Popojutrze 3.0 – Kształcenie (FERS.05.01-IZ.00-0007/23). Autorami są dr Krzysztof T. Piotrowski, mgr Agnieszka Sokołowska, dr Joanna Jadach, dr hab. Joanna Łukasik.

Tradycyjne zajęcia nie zapewniają studentom możliwości doświadczania prawdziwej interakcji z rodzicami ani w czasie zajęć (odgrywanie scenek lub analiza przypadków), ani w czasie praktyk w szkole (prywatność i wrażliwy charakter rozmów nauczyciel–rodzic). Praca w rzeczywistości wirtualnej oferuje kontrolowane środowisko uczenia się, które umożliwia studentom zdobycie bezpośredniego doświadczenia w realistycznych kontekstach. Symulacja pozwala także na testowanie różnych wyborów i uczenie się na własnych błędach. Imersja zapewnia zarówno poczucie bezpieczeństwa, jak i całkowite zaangażowanie w zadania.

Program łączy kilkugodzinny moduł przygotowawczy z serią sesji z wykorzystaniem gogli VR. Część przygotowawcza opiera się na aktywnych ćwiczeniach i zapewnia teoretyczne podstawy komunikacji interpersonalnej, asertywności oraz regulacji emocji w relacjach nauczyciel–rodzic. Symulacje VR zawierają filmy w technologii 180°, w których role rodziców grają profesjonalni aktorzy. Wszystkie przypadki zostały oparte na realnych sytuacjach szkolnych. Na każdym etapie przygotowywania programu scenariusze były konsultowane z nauczycielami. Sceny filmowe kręcone były w jednej z krakowskich szkół podstawowych. Dzięki tej pracy udało się stworzyć środowisko bardzo wiernie symulujące sytuacje spotykane w pracy nauczyciela. W ramach realizacji grantu badano opinie studentów z czterech krakowskich uczelni oraz mierzono przyrost wiedzy i umiejętności komunikacyjnych związanych z rozmową z rodzicem ucznia. Wszystkie analizowane wskaźniki wskazują na skuteczność programu. Od przyszłego roku akademickiego program będzie dodatkowo ewaluowany na studentach UJ i Akademii Muzycznej w Krakowie.

Przy posterze konferencyjnym będzie możliwość osobistego przetestowania symulacji w goglach VR.

Wartości w kształceniu inżynierskim - wnioski z analizy sylabusów

Joanna Pyrkosz-Pacyna¹, Marcin Zwierzdzyński¹, Dominika Bulska²

¹AGH University, Wydział Technologii Kosmicznych, Kraków

²SWPS, Warszawa

Mimo deklarowanego w dyskursie akademickim i politykach edukacyjnych znaczenia kompetencji społecznych w kształceniu inżynierskim, ich faktyczna obecność w programach studiów rzadko podlega systematycznej weryfikacji.

Celem badania było określenie stopnia integracji nauk społecznych i humanistycznych (SSH) w programach kształcenia inżynierskiego oraz identyfikacja, jakie kompetencje społeczne i wartości są w nich obecne. Analizie poddano wszystkie sylabusy kursów na wybranej uczelni technicznej (N = 4,811), traktując je jako wskaźnik formalnych priorytetów edukacyjnych. W badaniu zastosowano analizę leksykalną treści sylabusów, opartą na identyfikacji słów kluczowych przypisanych do poszczególnych kategorii kompetencji społecznych. Pozwoliło to na ilościową ocenę obecności i zakresu reprezentacji wybranych obszarów SSH w analizowanych programach kształcenia.

Wyniki wskazują na niski poziom integracji SSH oraz na różnice między poszczególnymi kompetencjami. Kompetencje związane z rozwiązywaniem konfliktów są praktycznie nieobecne – jedynie 4,1% sylabusów zawiera pojedyncze odniesienie do tego obszaru, a mniej niż 1% więcej niż jedno. Niewiele lepiej reprezentowana jest odpowiedzialność: blisko 80% sylabusów nie zawiera żadnych odniesień, a tylko 3,7% więcej niż jedno. Podobnie marginalne są treści związane z pomocą i wsparciem (77,8% brak, 5,2% więcej niż jedno odniesienie). W przypadku współpracy i pracy zespołowej sytuacja jest nieco lepsza, jednak nadal 65,8% sylabusów nie zawiera żadnych odniesień do tego obszaru.

Najbardziej widoczne są komunikacja i etyka – mniej niż połowa sylabusów nie zawiera żadnych odniesień do tych kompetencji, co sugeruje ich relatywnie wyższą rangę w kształceniu przyszłych inżynierów, jednak ich obecność nadal pozostaje na niskim poziomie.

Ograniczona obecność SSH ma wymiar symboliczny – sylabusy komunikują, jakie kompetencje są istotne, co może wzmacniać technokratyczne rozumienie zawodu inżyniera. W konsekwencji absolwenci, mimo solidnego przygotowania technicznego, mogą być niedostatecznie przygotowani do funkcjonowania w złożonym środowisku społecznym, co pozostaje w sprzeczności zarówno z oczekiwaniami rynku pracy, jak i rosnącym znaczeniem społecznej odpowiedzialności oraz wpływu inżynierii na otoczenie społeczne.

Hospitacja zajęć akademickich między kontrolą a zaufaniem – modele wspierania jakości kształcenia

Anna Sajdak-Burska

Uniwersytet Jagielloński, ODD Ars Docendi, Kraków

Hospitacje zajęć dydaktycznych są jednym z najczęściej stosowanych narzędzi zapewniania i doskonalenia jakości kształcenia w szkolnictwie wyższym. W praktyce instytucjonalnej przyjmują jednak różne formy – od modeli silnie osadzonych w logice kontroli i oceny, po rozwiązania nastawione na rozwój dydaktyczny, refleksję i współpracę między nauczycielami akademickimi. Celem wystąpienia jest przedstawienie wybranych modeli hospitacji zajęć akademickich oraz analiza ich funkcji w kontekście kultury organizacyjnej uczelni, zwłaszcza napięcia między kulturą kontroli a kulturą zaufania.

W wystąpieniu omówione zostaną różne podejścia do obserwacji zajęć dydaktycznych – od tradycyjnych hospitacji o charakterze ewaluacyjnym, przez modele koleżeńskej obserwacji zajęć (peer observation) , po rozwiązania nastawione na wspieranie rozwoju kompetencji dydaktycznych kadry akademickiej. Szczególna uwaga zostanie poświęcona temu, w jaki sposób przyjęty model hospitacji wpływa na postawy nauczycieli akademickich, klimat współpracy oraz rzeczywiste wykorzystanie hospitacji jako narzędzia doskonalenia jakości kształcenia. Celem wystąpienia jest również wskazanie warunków, w których hospitacja może stać się nie tylko instrumentem nadzoru, lecz także przestrzenią profesjonalnego uczenia się i wzajemnego wsparcia w środowisku akademickim.

‘Po prostu mam swojego człowieka...’ O znaczeniu relacji tutorskiej w budowaniu profilaktyki dobrostanu uczniów na podstawie badań nad efektywnością Tutoringu szkolnego – programu pedagogiki dialogu w perspektywie kształcenia przyszłych nauczycieli

Adrianna Sarnat-Ciastko¹, Wioletta Dziarnowska²

¹Instytutu Tutoringu Szkolnego Placówka Towarzystwa Edukacji Otwartej, Wrocław

²Akademia Pedagogiki Specjalnej im. M. Grzegorzewskiej, Centrum Doskonalenia Dydaktycznego APS, Warszawa

Wystąpienie prezentuje założenia oraz wstępne ramy analityczne badań dotyczących znaczenia relacji tutorskiej w kontekście profilaktyki dobrostanu uczniów, prowadzonych w odniesieniu do programu *Tutoring szkolny - pedagogika dialogu*. Celem referatu jest ukazanie, w jaki sposób uczestnicy procesu tutorskiego - zarówno uczniowie, jak i przyszli nauczyciele - opisują doświadczenie „posiadania swojego człowieka” jako formy stałego, indywidualnego wsparcia, oraz jakie sensy przypisują tej relacji w perspektywie rozwoju osobistego, edukacyjnego i emocjonalnego. Analiza, oparta na jakościowym materiale empirycznym, koncentruje się na eksploracji sposobów rozumienia relacyjności w tutoring, identyfikacji praktyk sprzyjających budowaniu poczucia bezpieczeństwa i sprawczości uczniów oraz refleksji nad potencjałem tutorskiego modelu pracy w kształceniu przyszłych nauczycieli. Referat ma na celu zarysowanie pola problemowego oraz wskazanie kierunków dalszych badań nad relacyjnymi kompetencjami pedagogów i ich znaczeniem dla dobrostanu młodych ludzi.

Esej jako narzędzie wspierające rozwój refleksyjności przyszłych nauczycieli przedszkola i edukacji wczesnoszkolnej w kontekście cyklicznego modelu uczenia się Grahama Gibbsa

Katarzyna Smoter

Uniwersytet Jagielloński, Instytut Pedagogiki UJ

Ośrodek Doskonalenia Dydaktycznego Ars Docendi UJ, Kraków

Celem wystąpienia jest ukazanie znaczenia esejów refleksyjnych jako narzędzia wspierającego rozwój refleksyjności oraz kompetencji autoewaluacyjnych studentek pedagogiki przedszkolnej i wczesnoszkolnej znajdujących się na półmetku studiów. Podjęcie tego tematu wynika z rosnącego znaczenia kategorii refleksyjności w procesie profesjonalizacji kształcenia nauczycieli oraz poszukiwania sposobów jej rozwijania w kształceniu akademickim.

Badania przeprowadzono w paradygmacie jakościowym, przy wykorzystaniu analizy treści esejów refleksyjnych studentek III roku, opracowanych w ramach zajęć tutoringowych. Analiza opierała się na modelu refleksyjnego uczenia się Grahama Gibbsa (1988) z wykorzystaniem podejścia Deductive Qualitative Analysis. Analizą objęto sześć etapów uczenia się: opis doświadczenia, uczucia i myśli, ewaluację, analizę, podsumowanie i plan działania. Główne pytanie badawcze brzmi: jak przedstawia się proces „stawania się nauczycielem” w narracjach studentek pedagogiki w kontekście modelu refleksyjnego uczenia się?

Wyniki analiz wskazują, że tworzenie esejów sprzyja rozwojowi świadomości własnych zasobów, refleksyjnego myślenia oraz postrzegania procesu kształcenia jako doświadczenia transformacyjnego opartego na aktywnym eksperymentowaniu. Jednocześnie ujawniają indywidualny charakter procesu wchodzenia w rolę nauczyciela oraz rosnące znaczenie wspierającego środowiska edukacyjnego. Warto podkreślić tutaj potrzebę systematycznego włączania praktyk refleksyjnych do kształcenia nauczycieli oraz wspierania ich w rozwijaniu refleksyjności jako kluczowej kompetencji zawodowej.

Od diagnozy do wdrożenia – model implementacji tutoringu rówieśniczego w szkolnictwie wyższym na podstawie doświadczeń projektu Peer-EDU

Ewa Szymczak¹, Jarosław Jendza¹, Dorota Jendza¹, Michelle Attard Tonna², Charmaine Bonello², Nikica Mihaljević³, Antonela Marić³, Adriana Ruta-Wojciechowska¹, Grzegorz Grzegorzczak¹, Dorota Godlewska-Werner¹, Wojciech Glac¹, Ilona Kamińska¹, Anna Osińska¹

1 Uniwersytet Gdański, CDDiT, Gdańsk

2 University of Malta, Valetta

3 University of Split, Split

Projekt Peer-EDU „Transformacje kompetencji w uniwersytecie: *peer-tutoring* jako kluczowy element wsparcia rozwoju studentów”, realizowany był przez Uniwersytet Gdański we współpracy z Uniwersytetem Maltańskim i Uniwersytetem w Splicie w ramach programu Partnerstwa Strategiczne NAWA, miał na celu opracowanie i przetestowanie modelu wdrażania tutoringu rówieśniczego w szkolnictwie wyższym.

Punktem wyjścia były badania diagnostyczne przeprowadzone wśród studentów i nauczycieli akademickich oraz analiza międzynarodowych doświadczeń i dobrych praktyk. Wyniki badań posłużyły nie tylko do identyfikacji potrzeb i barier związanych z wdrażaniem tutoringu rówieśniczego, ale przede wszystkim do zaprojektowania kompleksowego modelu jego implementacji obejmującego programy szkoleniowe dla studentów (peer tutors) oraz ich superwizorów, rekomendacje instytucjonalne oraz rozwiązania wspierające zapewnianie jakości. Poster przedstawia drogę od diagnozy potrzeb do wypracowania praktycznego modelu wdrożeniowego oraz wskazuje kluczowe elementy warunkujące skuteczne funkcjonowanie tutoringu rówieśniczego na uczelni. Szczególna uwaga poświęcona została doświadczeniom partnerów projektu oraz możliwości adaptacji wypracowanych rozwiązań w innych uczelniach. Zaprezentowany model może stanowić inspirację dla instytucji planujących rozwój spersonalizowanych form wsparcia studentów oraz budowanie kultury uczenia się opartej na współpracy, odpowiedzialności i wzajemnym uczeniu się.

Bartosz Trzewik¹, Aleksandra Lis²

¹Uniwersytet Jagielloński w Krakowie, Wydział Chemii, Zakład Chemii Organicznej, Kraków

²Uniwersytet Rolniczy w Krakowie, Wydział Inżynierii Produkcji i Energetyki, Katedra Inżynierii Produkcji, Logistyki i Informatyki Stosowanej, Kraków

Pandemia COVID-19 wymusiła raptowne przejście od dydaktyki stacjonarnej do zdalnej, także w zakresie sprawdzania osiągniętych efektów uczenia się. Okazało się, że po powrocie do zajęć stacjonarnych uczelnie częściowo pozostały przy nauczaniu zdalnym. W tym kontekście zastosowanie tradycyjnych colloquiów stacjonarnych staje się mniej efektywne, gdyż pochłaniają one znaczącą część godzin kontaktowych, ograniczając możliwości realizacji programu kursu. Z drugiej strony nawet pobieżny, wymuszony szczupłością abstraktu, przegląd literatury tematu wskazuje na pozytywny [Roberts, Berry, 2023], choć nie bez zastrzeżeń [Romaniuk, Łukasiewicz-Wieleba, 2022] odbiór przez osoby kształcące się zdalnej formy sprawdzania realizacji celów kursu.

Celem naszego wystąpienia jest porównanie obu form sprawdzania postępów studenckich. Postawione przez nas pytania badawcze to: (1) Czy wyniki egzaminu końcowego kursu są przynajmniej tak samo dobre po obu formach colloquiów? (2) Jaka jest percepcja obu tych form przez osoby studiujące? oraz (3) Jakie główne zalety i wady widzą one w obu formach sprawdzania postępów?

Badanie przyjęło formę studium przypadku cząstkowych (śródsysemestralnych) colloquiów na obowiązkowych zajęciach typu konwersatoryjnego jednego z kursów kierunku Chemia Medyczna na Wydziale Chemii Uniwersytetu Jagiellońskiego i zostało zrealizowane dwuwątkowo: Zestawione zostały zdawalności końcowych egzaminów przy obu formach colloquiów w okresie 6 lat oraz przeprowadzona została ankieta wśród osób studiujących na temat odbioru obu form sprawdzania postępów.

Podjęty temat może istotnie zasilić ważką i potrzebną dyskusję akademicką na temat wiarygodności zdalnych (i nienadzorowanych) form sprawdzania efektów uczenia się oraz pokazać ich wpływ na prowadzenie całego kursu w lokalnych warunkach Wydziału Chemii UJ.

Roberts L, Berry J (2023). *Should open-book, open-web exams replace traditional closedbook exams in STEM? An evaluation of their effectiveness in different disciplines*. "J. Learning Develop. Higher Educ.", 28, s. 1–39. DOI: 10.47408/jldhe.vi28.1030

Romaniuk MW, Łukasiewicz-Wieleba J (2022). *Remote and Stationary Examinations in the Opinion of Students*. „Int. J. Electronics Telecommunications”, 68 (1), s. 69–75. DOI: 10.24425/ijet.2022.139850

Dialog jako wartość akademicka: tutoring i coaching w budowaniu relacji na przykładzie Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu

Anna Wach, Joanna Furmańczyk, Magdalena Andrałojć

Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu, Instytut Ekonomiczno-Społeczny, Poznań

Celem wystąpienia jest ukazanie dialogu jako fundamentalnej wartości dydaktyki akademickiej oraz analiza jego znaczenia w budowaniu relacji we współczesnym uniwersytecie. Podstawę teoretyczną stanowią koncepcje „znaczących rozmów” i „znaczących sieci”, zgodnie z którymi rozwój nauczycieli i studentów dokonuje się przede wszystkim w relacjach opartych na zaufaniu, trosce i wzajemnym szacunku. Perspektywę tę uzupełnia koncepcja rozmów transformatywnych, podkreślająca rolę pogłębionych rozmów w odkrywaniu sensu pracy akademickiej i budowaniu wspólnoty. W wystąpieniu przedstawione zostaną przykłady działań realizowanych w

uniwersytecie: tutoring, coaching, hospitacje koleżeńskie itp. Inicjatywy te tworzą przestrzeń do znaczących rozmów wspierających personalizację kształcenia, refleksję nad praktyką dydaktyczną oraz rozwój relacji opartych na partnerstwie i odpowiedzialności. Uzupełnieniem prezentacji będą wyniki badań jakościowych dotyczących wartości doświadczanych w tutoring i coachingu. Najczęściej wskazywane wartości to zaufanie, uważność, szacunek, autonomia, troska i odpowiedzialność za rozwój drugiego człowieka.

Czego oczekują studenci w relacjach z wykładowcami? Analiza pisemnych wypowiedzi studentów z ewaluacji zajęć dydaktycznych

Katarzyna Wajszczyk

Instytut Pedagogiki, Nauk Społecznych, Gdańsk

Punktem wyjścia dla rozważań autorki jest pytanie o oczekiwania studentów wobec relacji z wykładowcami. W wystąpieniu zaprezentowana zostanie analiza otwartych wypowiedzi studentów pochodzących z ewaluacji zajęć dydaktycznych. Analiza ta pozwala nie tylko na stworzenie mapy potrzeb studentów w zakresie relacji student–wykładowca, lecz także na identyfikację pojawiających się w niej trudności i napięć.

Zarówno potrzeby, jak i trudności wskazują na relację wykładowca–student jako dynamiczną zależność, zmieniającą się na przestrzeni lat i wymagającą stałej refleksji oraz wzajemnego uczenia się. W takim ujęciu relacja ta może stać się dla obu stron istotną wartością oraz przestrzenią wspierającą rozwój akademicki i osobisty.

Na podstawie przeprowadzonej analizy w końcowej części wystąpienia sformułowane zostaną rekomendacje dotyczące pracy dydaktycznej ze studentami, ukierunkowane na świadome kształtowanie jakości wzajemnych relacji w środowisku akademickim.

Alicja Wang

Uniwersytet Jagielloński, Wydział Polonistyki, Kraków

Choć we współczesnej dydaktyce akademickiej wzrasta świadomość ADHD i innych przejawów neuroatypowości, nie wiadomo, ile osób uczestniczących w seminariach licencjackich lub magisterskich funkcjonuje z ADHD: niektóre z nich z różnych powodów nie mają oficjalnej diagnozy, inne ukrywają ją z obaw przed stygmatyzacją. Problemy z koncentracją, pamięcią roboczą czy impulsywnością mogą być wyzwaniem w trakcie pisania pracy dyplomowej oraz prowadzenia badań. Jednocześnie, inne cechy związane z ADHD, jak możliwość wzmożonej koncentracji na określonym temacie (znana jako hiperfokus), okazują się konkretnymi zasobami w kontekście pracy naukowej. Celem wystąpienia jest podzielenie się dotychczasowymi badaniami z zagranicy (np. amerykańskiego autora - Devona Price'a, niderlandzkich dydaktyków z Uniwersytetu Leiden czy kenijskiego badacza i aktywisty na rzecz neuroróżnorodności w akademii, Hamzy Omullaha) , doświadczeniem związanym z prowadzeniem seminarium i współpracą z osobami neuroatypowymi, jak również przedstawienie perspektywy osoby funkcjonującej z AuDHD (w spektrum autyzmu i z ADHD) jako osoby prowadzącej.

Neuroinkluzywna dydaktyka: odpowiedź na neuroróżnorodność w środowisku akademickim

Dominika Winogrodzka

Uniwersytet Jagielloński, Instytut Socjologii, Wydział Filozoficzny, Kraków

Prezentacja dotyczy neuroinkluzywnej dydaktyki akademickiej jako podejścia odpowiadającego na neuroróżnorodność osób studiujących. Punktem wyjścia jest założenie, że trudności w uczestnictwie w zajęciach akademickich nie wynikają wyłącznie z indywidualnych cech studentów i studentek, lecz także z niedostosowania środowiska dydaktycznego do ich potrzeb.

Podczas wystąpienia przybliżę praktyczne aspekty pracy dydaktycznej z osobami studiującymi o zróżnicowanych profilach poznawczych i potrzebach edukacyjnych. Celem będzie uwrażliwienie i rozwijanie kompetencji kadry akademickiej w zakresie projektowania i prowadzenia zajęć w sposób bardziej dostępny i włączający, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb neuromniejszości.

W pierwszej części prezentacji omówię wyzwania, z jakimi mierzą się neuroodmienne osoby studenckie, w tym osoby w spektrum autyzmu, z ADHD oraz z trudnościami w uczeniu się. Zwrócę uwagę na trudności poznawcze, sensoryczne, organizacyjne i społeczne pojawiające się w środowisku akademickim oraz ich konsekwencje dla uczestnictwa w zajęciach i procesu uczenia się, a także ogólnego dobrostanu osób studiujących.

Druga część prezentacji poświęcona będzie dobrym praktykom w zakresie projektowania i prowadzenia neuroprzystajnych zajęć. W oparciu o wyniki badań oraz doświadczenia własne przedstawię konkretne strategie dydaktyczne, narzędzia i rozwiązania organizacyjne wspierające dostępność oraz różnorodne style uczenia się, a co za tym idzie, komfort studiowania.

AI w programach studiów. Nadzorować? Karać? Zakazywać? Zachęcać?

Jakub Czernik

Uniwersytet Jagielloński, Wydział Polonistyki, Kraków

W świetle dynamicznych zmian, jakie wiążą się z wtargnięciem narzędzi opartych na sztucznej inteligencji do ekosystemów edukacyjnych w szkolnictwie wyższym, w trakcie warsztatu zastanowimy się nad tym, jakie podejścia do korzystania ze sztucznej inteligencji mogą być skuteczne (całkowity zakaz czy całkowita dopuszczalność?), jak będą zmieniać zakres wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych studentów (czy AI korzystając z AI coś zyskujemy czy tracimy?), gdzie i w jaki sposób w programach studiów zrobić miejsce dla AI (na poziomie metod dydaktycznych, kursów, kierunkowych efektów uczenia się?).

Google AI – jak wykorzystać narzędzia, które masz w telefonie?

Justyna Gałuszka

Uniwersytet Jagielloński, Wydział Historyczny, Kraków

Google AI (Gemini, Gema, Gemini Notebook) to narzędzia o zaskakująco niskim progu wejścia – większość z nas ma już konto Google (choćby przez Gmaila) i nie zdaje sobie sprawy, ile kryje się za nim poza pocztą. Podczas spotkania przedstawię swoją koncepcję pracy z tymi aplikacjami – od przygotowania materiałów zajęciowych, przez pracę ze źródłami i literaturą, po tworzenie asystentów administracyjnych czy dydaktycznych. Nawiązując do porannej dyskusji o etycznych i prawnych granicach AI w dydaktyce, skupimy się na pytaniu "jak to TERAZ wygląda w praktyce". Spotkanie zakończy sesja pytań i odpowiedzi.

Patronat medialny

FORUM
AKADEMICKIE

ALMA
MATER
MIESIĘCZNIK UJ